

Verzameld werk - Gele Vellen - Negende jaargang (1977-1978)

Een krabbel van de nieuwe redactie 1

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 1 [september 1977]

Nou ja, nieuw... Streng is natuurlijk als hoofdredacteur aangebleven, - het nieuwe zit 'm in die 2e redacteur, die altijd zelf voor zijn eigen taak moet zorgen, en in dat opzicht dus achter blijft op zijn collega-op-een-hoger-plan-in-alle-opzichten. Waar die immers voeling houdt met het verhevene, wetmatige, universele en ambtelijke, beperkt die 2e zich tot het dagelijkse, menselijke, persoonlijke en bijzondere, - maar wat dat nou precies is, moet hij in de regel zelf bepalen. Gelukkig niet altijd. Er zijn altijd wel schrijf- en tekengrage collega's die beseffen dat hun rijke ervaring anderen van nut kan zijn, en die dan ook niet schromen die te boek te stellen of in beeld te brengen. Zij vinden ook dat het *i.b.* eigenlijk een informatief bulletin is met een communicatief karakter, van belang voor huis, tuin en keuken, om van de school nog maar te zwijgen. Ik (voor een gemakkelijke omgang zeg ik maar ik) zal nog wel in de gelegenheid zijn u om een persoonlijke bijdrage te vragen. Inmiddels legde ik de hand op een essay van de legendarische stichter van de Partij van het Uiterste Midden, Théodore de Saint-Juste Milieu; het wordt u in deze aflevering aangeboden. Soms denk ik van hem: hij geeft inzicht, maar vaker nog: hij geeft er alleen de illusie maar van. Speelt hij een spel? Of breekt hij alleen dat van een ander, uit een vreemde behoefte aan realisme? Men oordele zelf.

Een zoveel mogelijk vaste rubriek moet *Kantwit* worden; ze moet zoveel mogelijk door lezers van het *i.b.* worden gevuld. Citaten, grappen, opmerkingen, leuzen, machtspreuken, uit de gang, klas, docentenkamer, vergadering afkomstig, of zomaar een bedenking uit het eigen hoofd, zijn welkom.

Een vraag van collega PE. Wie heeft er thuis overtollig glaswerk staan? Vooral bierglazen schijnen hard nodig te zijn bij het koffijmeubel. Ik geef de vraag maar door, hoe absurd die mij ook voor wil komen - zo buiten elke vorm van surrealisme om.

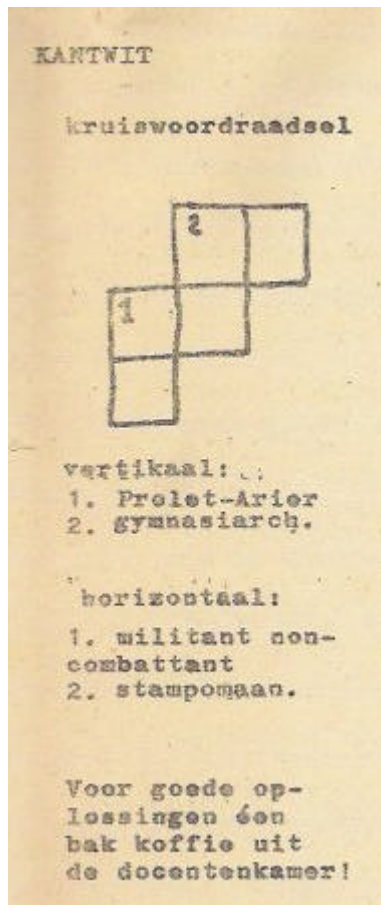
Verder werd ik verblijd met een kijk in het werk van Karel, in zijn artikel *Het decanaat op het vwo*, te vinden op p. 3 - een voorbeeld dat m.i. navolging verdient. De moderator draagt een grapje bij dat mag en de directie heeft zich verdiept in de nieuwe eindexamenregeling. Dat niet alleen - zij heeft deze materie op schitterende wijze weten te bewoorden: kortom: goedgekeurd door het simplistisch verbond!

De onvermijdelijke vervolgserie *Officieel en officieus* volgt daaronder. Maar voor u daaraan begint, gaarne aandacht voor Joke's afscheidswoord, dat me de gedachte ingeeft de *Gele Vellen* te verrijken met een rubriek *Lieve Rudi*. Hier volgt het: [2](#)

---o0o---

Dank, Joke, voor de vleiende, maar bovenal bemoedigende woorden. Vooral je oproep tot tekenaars en schrijvers is me uit het hart gegrepen. Ik zeg altijd: wie rekent, tekent en wie

schrijft, blijft. Doen. Neem de stap! Pak die pen!
En om zelf een voorbeeld te geven, hier volgt Joke's begeerde

Oplossing 1 horizontaal: CN?

Tuinpad

- p. 1 Een krabbel van de nieuwe redactie (CN)
Kantwit (rubriek)
- p. 2 Overdracht (DA)
- p. 3 Het dekanaat op het vwo (HE)
- p. 4 Theologische humor (GE)
- p. 5 De nieuwe eindexamenregeling (SG)
- p. 6 Officieel en officieus (JG)
- p. 7 Poètes, vos papiers (Théodore de Saint-Juste Milieu)

NOTEN

1. Met ingang van deze negende jaargang nam Cornets de Groot na drie jaar het redacteurschap van Joke Davids weer over. Hij zou het tot de zestiende jaargang, van 1984, voortzetten, een jaar vóór zijn afscheid van de school. ▲
2. In haar afscheidswoord roept Joke Davids haar opvolger op om van de Gele Vellen een 'lusthof' te maken, 'zij het met geordende paden, waarlangs wij nog eens iets kunnen terug vinden.' Hiermee doelde zij op het maken van inhoudsopgaven aan het begin van elk nummer. Cornets de Groot heeft deze gewoonte aanvankelijk wel overgenomen, maar gaandeweg laten varen. Vergelijk eventueel de ludieke 'Bladwijzer' aan het einde van [Intieme optiek](#). ▲

Poètes, - vos papiers! 1

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 1 [september 1977]

Voorts vroeg de oudercommissie om een - met de directie en de docenten Nederlands - bespreking van de bulkboekenkwestie in het begin van het volgend schooljaar -. (Officieel en officieus, jrg. 8 nr. 13)

I

Met het woord *bulkboekenkwestie* duidt de oudercommissie het probleem aan van het aanstootgevende dat in een enkele passage in een enkel Bulkboek wel te lezen staat. Aanstoot geeft zo'n passage in hoofdzaak aan die ouders, die geloven slachtoffer geworden te zijn van een grievende bejegening van de zijde van de bulkboeken en van de zijde van de docenten Nederlands. Het gaat dan om uitingen, die obsceen kunnen worden genoemd, uitingen, waartegen bezwaren van morele, religieuze aard te maken zijn, en soms óók van maatschappelijke, conventionele.

Excrementale obsceniteiten - of wat daarvoor gehouden wordt - zijn tamelijk zeldzaam in onze literatuur. Je komt ze tegen in een op onze school weinig gelezen boek als Tyl Uilenspiegel (het volksboek van die naam). Maar Vestdijk bracht zijn roem in opspraak met de wc waar hij zijn meneer Visser op zette. En ach, Jan Wolkers is in *Turks fruit* van excrementen niet echt vies.

Ik geloof dat het rumoer om dit soort obsceniteiten snel tot bedaren te brengen is. Dit zijn toch kinderlijke, ja kleuterachtige zaken, vergeleken bij het seksuele en erotische, waar de morele en religieuze taboes recht van spreken eisen.

Het spreekt vanzelf dat ouders zich ongerust maken wanneer het onderwijs, dat eeuwenlang hét bolwerk is geweest tegen de dreiging van de verandering, deze gebieden voor de jeugd opent.

Waarom doet ons onderwijs dat? Is de traditionele opvoeding soms niet goed genoeg?

Dit zijn ernstige vragen, en wij moeten er een ernstig antwoord op geven zo wij dat kunnen.

Want natuurlijk is de traditionele opvoeding goed, zelfs uitstekend - mits de maatschappij niet verandert. Mits onze cultuur ons alleen maar op de gebruikelijke problemen voorbereidt.

Maar helaas doet onze cultuur dat niet. De bulkboeken zelf zijn van deze stelling het bewijs.

VERANDERINGEN

Nooit veranderde een samenleving in Nederland zo snel als na de Tweede Wereldoorlog. Nooit ook worden traditionele artistieke vormen zo grondig herzien of zonder wroeging verworpen als toen. Wij moeten die veranderende kunstvormen, die literaire vernieuwingen, in verband kunnen zien met de sociale en economische ontwikkelingen - met de materiële verhoudingen van na de oorlog. In de oorlog drukte kunst uit wat de politiek onmogelijk maakte. Dat is na de oorlog niet veranderd.

Wij mogen aannemen, gezien de leeftijd van de scholieren, dat hun ouders die tijd min of meer bewust hebben meegemaakt; dat zij er in ieder geval begrip voor hebben, dat een jonge generatie van kunstenaars zo sterk de nadruk legde op wat in de oorlog zo zeldzaam aanwezig was: het eten & drinken, en de volledige overgave daaraan. Wat wil men? Zij waren, evenals de hierboven bedoelde ouders, oorlogsslachtoffertjes. Zij hadden niets, en konden plotseling beschikken over álles: bevrijdingsfeest!

HET NIEUWE DICHTEN

Zij hadden meegemaakt, van een vorig geslacht, hoezeer dichten geworden was tot een dolage in het rijk van de geest, en hoe ten gevolge daarvan het woord van zijn lichamelijke basis los kwam te staan - een abstracte zaak.

'Mensenwerk is halfwerk', zei Greshoff, 'de andere helft wordt door God verricht'. Ik vind dat een mooie uitspraak, prima!, maar hier waren een aantal jongelui die wel es wilden weten en onderzoeken of zij met hun kunst misschien zelf en zonder metafysische hulp voor een kadetje konden zorgen. Of het mogelijk was de op drift geraakte ideeënwereld terug te brengen op haar lichamelijke ankerplaats. Ik weet, want ik ben ook zo'n oorlogsslachtoffer, dat Lucebert voor het dualisme van Greshoff niets voelde, en dat hij daarom als een der eersten een lans brak voor wat sindsdien genoemd werd 'lichamelijke taal'. Dat is taal die betrekking heeft op menselijke verrichtingen die tevens natuurverrichtingen zijn en dus geen uitingen van de geest: eten, drinken, lachen, huilen. Maar natuurlijk ook op zaken waar de morele, religieuze en sociale taboes op van toepassing zijn.

VAN DEUGD EN NOOD

En voordat ik me nu af ga vragen of dit gebied voor mijn leerlingen eigenlijk wel gesloten dient te blijven, stel ik even die andere vraag of kuisheid nu wel de hoogste vorm van deugd is die we kennen en of we van die deugd een nood moeten maken. Wellicht staat liefde, belangstelling voor en zorg om een ander op een hoger trap, moreel en wel beschouwd...

Onze verhouding tot anderen en tot het andere geslacht komt in en door taal tot stand. Voorlichting op school gebeurt door taal. De taal van de 'sex' om het es op zijn koeterbrijs te zeggen, geeft vorm en inhoud daaraan. Maar voorlichting is puur een 'technische' zaak: de mens als *soft machine*.

Maar liefde, seksualiteit, erotiek is iets méer dan techniek alleen. Juist hier kon het 'dualisme' gebroken worden.

DE LAVENDELGEUR

Sex is een complex van verhalen, liederen, beelden, klanken, - gevoel. Je zou als neerlandist de boot behoorlijk missen, als je deze aanvulling van emotionele aard het technisch-voorlichtende niet geven zou, als je deze zogenaamde 'lichamelijke' taal weigerde te spreken, omdat... nu ja, omdat gevoelens van gegriefdheid bij het kind risico's inhouden kan voor de docent?

Wat zoudt ge u wreed te leur zien stellen
Dorst ik u voorspellen,
Dat op geen doornen gij wilt treên,
Dat welke Smart haar boog moog' heffen,

Ge u door geen enkele pijn voelt treffen,
Gij ongedeerd bleeft, gij alleen...

schrijft Potgieter in een aandoenlijk gedicht aan een meisje. Maar hij zag dan ook als weinig anderen van zijn tijd het verband tussen het verbloemen der werkelijkheid & het verval der zeden. Lavendel verovert dan de wereld en dompelt die in een geur van schijnhe..., ach, ik bedoel natuurlijk Kuisheid, waar de befaamde 'dubbele moraal' het kind van is. Heeft het geen zin om onze pupillen die weg van de dubbele moraal naar het dualisme van Greshoff en de lichamelijke taal der experimentelen, waar noch de hypocrisie der Victorianen, noch de misantropie der rasindividualisten kansen meer heeft, te tonen?

Wat is er eigenlijk tegen onze tijd in te brengen als men die afweegt tegen een vorige? Waar dankt onze tijd het toch aan, dat men altijd bereid is, streng te oordelen over seksuele perversies, terwijl het zo kinderlijk eenvoudig schijnt te zijn politieke en ideologische misdaden met de mantel der liefde te bedekken - vooral indien de bedrivers ervan in de ogen van het volk hét model van de moraal zijn?

DE BLUE JEANS

In zo'n klimaat leven we immers, en het wil mij voorkomen dat wij in zo'n klimaat niet een versterking moeten zijn van de gevestigde orde. Wij moeten geen voedsel geven aan de angst voor de vrijheid - wij moeten weigeren te geloven dat het grootbrengen van een kind identiek is met het kleineren ervan, zeker waar het gaat om de 4e, 5e, en 6e klassers van onze school, die hun lichamelijke volwassenheid geestelijk moeten kunnen verwerken, terwijl ze nog in de schoolbanken zitten, en eigenlijk alleen daarom vreemd zijn in de grote-mensenwereld, die de niet schoolgaande leeftijdgenoten van onze jongens en meisjes wél als gelijkwaardig aanvaardt.

Na het eten en drinken, de jazz en de bop van de jaren 50, de jeans, de pop en de tv van deze jaren.

Verschillen tussen de geslachten vervagen. Zie het meisje. Ze draagt laarzen, een brede riem met bronzen slot, een volmaakt onbruikbare gulp in haar broek. Haar ogen, voorheen 'de spiegels van de ziel', zijn gericht op verten zonder metafysica, want, - zie de jongen: die schijnt niet geïnteresseerd te zijn in de zielerorselen en mysteriën van zijn lotgenote, die eenzelfde taal schijnt te spreken als hij: lichamelijke, en in dit opzicht, nonverbale taal. Ik kom hierop terug.

II

In een briefwisseling tussen Marsman en Vestdijk, n.a.v. hun gezamenlijke roman *Heden ik, morgen gij*, schrijft Vestdijk:

'De uitlatingen van Don José zijn inderdaad te kras. Ook ik vind dat de erotische charmes der menstruatie al te zeer in de literatuur zijn verwaarloosd, maar we moeten met een publiek rekening houden. Ik heb in *Meneer Visser* van Zijlstra (een uitgever, CN) heel wat onschuldiger dingen moeten schrappen'.

Men ziet hoe snel de fatsoenscode zich wijzigt. De stof die Vestdijk noemt is inmiddels materiaal geworden voor ons rechts vormingstoneel, als men de STER tenminste zo noemen mag.

Vóór 1940 hielden de uitgevers streng aan de code vast, en zij niet alleen: Van Oudshoorn werd om zijn letterkundig werk uit zijn dagelijks werk gestoten! Een even diep onschuldig als

volmaakt waardeloos boek als *De zondaar* van Alie van Wijhe-Smeding werd door een commissie Donner (jawel, dezelfde) voor pornografie gehouden, al liet Du Perron in zijn *Ballade van de Polderlandsche Kapoenen* zien hoe dwaas en neurotisch men hier soms op zulk volk reageert.

DE OMMEZWAAI

De ommezwaai werd pas na de oorlog gemaakt, door de zeer katholieke dichter Bertus Aafjes. Hij werd dan ook onmiddellijk populair. Zo ontstond er een erotisch klimaat, waarin Bert Bakker, een zeer protestantse uitgever, met zijn *Mansarde Pers* de warmtegraad bepaalde, daarbij op bijzondere wijze gesteund door de uiterst zinnelijke Elsevier-illustrator Bantzinger. Toegegeven: deze erotiek is van esthetische, bewarende, consoliderende aard, - een taal voor twee, in tegenstelling tot het agressiever taalgebruik van W.F. Hermans, die in *Criterium* ('45) zijn *De tranen der acacia's* publiceerde. Meulenhoff had toen eigenhandig ingegrepen en een zedenverwilderende zin uit het zetsel gelicht. Maar werpt het geen schril licht op de tegenstellingen in het erotische, dat deze veroverende, met het 'eigenlijke woord' opererende taal pas bestaansrecht kreeg, toen het boek eindelijk in '49 verscheen?

In '51 werd Vestdijks boek *De dokter en het lichte meisje* als pornografie in beslag genomen. In hetzelfde jaar onderging een aflevering van *Podium*, waarin Hermans het 1e hoofdstuk van de roman *Ik heb altijd gelijk* publiceerde, hetzelfde lot, om dezelfde reden. Er kwam trouwens een proces van; beide boeken zijn volop te koop, het eerste verscheen bovendien en terecht in de Bulkboeken, zonder wie dan ook aanstoot te geven.

Wij schrijven het jaar '51 nog steeds als *Atonaal* verschijnt, naar aanleiding waarvan Aafjes zich in een ongelukkige polemiek begeeft met Luceberts trouvaille 'naaiekkere folls' (= Niagara Falls) als inzet. Hij groef zijn eigen graf.

De volgende stap werd door Anna Blaman gezet met *Eenzaam avontuur*, waarin op buitengewoon kiese wijze de lesbische liefde werd aangeraakt. Reden genoeg voor de zedenmeesters om haar daarover, n.b. bij een bekroning, te kapittelen. Waartegen zij zich op waardige wijze verdedigde.

Zo bleef men stoeien met de fatsoenscode, totdat eindelijk het tijdschrift *Gard Sivik* de stilte verbrak met het speciale nummer *Taboe*.

HÈT BOEK

Rond dit tijdschrift hadden zich enkele auteurs verzameld van wie ik noem: Cornelis Bastiaan Vaandrager, Hans Sleutelaar, Simon Vinkenoog. *Het* boek waar zij naar zochten - autobiografie & avontuur - (*Joop Massaker, Zolang te water, Wij helden*, etc.) werd ten slotte door een buitenstaander geschreven: Jan Cremer. Van toen af aan kon alles, en van toen af aan gebeurde ook alles. Wij kunnen het op zijn bijbels uitdrukken: *Ik, Jan Cremer* gewon *Turks fruit, Turks fruit* gewon *Het jaar van de kreeft, Het jaar van de kreeft* gewon *Twee vrouwen*. Prima! Prima boeken, stuk voor stuk.

De democratisering, ingezet door Lucebert, heeft zich gerealiseerd. Kijk naar de auteurs. Vóór de oorlog droegen alleen intellectuelen bij aan onze literatuur. Daarna kwamen de 'self-made men' aan bod: gesjeesde gymnasiasten (Schierbeek, Mulisch), Mulojongens (Lucebert) en Jan Cremer, met niet veel meer dan de lagere school in zijn mars, en, eventueel die maarschalkstaf in zijn ransel. Het duidt erop, dat deze literatuur, juist om haar anti-intellectualistisch karakter, aansluit op de behoefte aan een door de emotie gevoede benadering van het erotische.

III

Ik zeg niet dat die behoefte bij onze scholieren bestaat. Veel leerlingen kennen hun behoeften nog niet. In hun sfeer van *non-verbale communicatie*, door sensaties van oorverdovend licht en de spraakgebreken van de luidsprekers veroorzaakt en onderhouden, worden Vondel en Vestdijk over één kam geschoren met varkens en hun modder.

IV

Ik ben geen optimist.

Ik weet dat leerlingen van de vierde klassen en hoger er een hekel aan hebben 'literatuur' te lezen. Ik dwing ze niet. Maar er zit voor hen niet veel anders op. Ze moeten wel, als ze niet willen dat ik toch lastig word. Ik weet dat het geduld kost hen te vragen aandacht te geven aan wat mijn liefde heeft, en wat hun liefde verdient.

Gevoelens van gegriefdheid moet ook een docent soms overwinnen. Maar dát lukt hem natuurlijk altijd - al zijn er hele volksstammen die afkerig blijven van literatuur, - en hoe terecht: zij hebben die beschaving ook niet *verdiend!*

Ik weet voorts dat déze tijd van de mijne verschilt, in dit opzicht, dat toen niemand de pretentie had 'foutloos' te kunnen werken.

Ik weet alleen dat Karel Appels noodkreet: 'Ik rotzooi maar wat aan' de noodkreet was van een hele schare creatieve tijdgenoten van Appel.

Toen dééd men. Gewoon. Omdat er weinig anders op zat. Men had het *recht* fouten te maken...

Dat recht bestaat niet meer. Wie in een geautomatiseerde maatschappij als de onze schrapkaartjes terug krijgt met daarop de ene fout na de andere, moet wel tot de slotsom komen: 'Wat een stommerd ben ik toch, dat ik uit maar vier alternatieven precies een van de drie verkeerde antwoorden aangaf als het juiste'. Vandaar dat onze kinderen achter elkaar naar de bliksem gaan, terwijl hun begeleiders elkaar overtroeven met het modewoord '*faalangst*'. *Wij* wisten niet eens wat dat was. Wij faalden gewoon. En we leerden er nog wat van, als we geen pech hadden...

V

Literatuur betekent lezen. En lezen is: je ogen gebruiken. Men oefent zijn ogen niet in een bioscoop, voor de tv, met een stripverhaal op de knie. Bij al dat hedendaagse horen en zien vergaat ons het denken. Wij moeten ertoe overgaan weer denkende wezens te worden. Wij moeten stil, eigenaardig en zeldzaam - wij moeten weer ernstige lieden worden, - onder behoud van alle *joie de vivre*.

En dat betekent dat we moeten kijken, lezen, dat we leren, hoe het oog terug kan keren naar wat het zojuist gelezen heeft, - hoe dit de waarde wegen kan van wat het opnam en doorgaf aan het geheugen.

Onze persoonlijke geestelijke vrijheid vangt aan met het geschreven woord, het gedrukte beeld, dat wij omzetten in gevoelens en gedachten die wij delen met de auteur. Maar die - ten dele - ook ons eigen geestelijk bezit zijn, aangezien geen twee mensen dezelfde voorstelling hebben, van wat het woord, dit woord, oproept.

VI

Op de Academie voor Beeldende Kunsten bracht een uitstekend pedagoog ons 'eerbied' voor

het witte vlak van het papier bij. Niets is er zó mooi als dát wit.

Wij durfden geen tekenstift meer neer te zetten, hoe lichtjes, hoe vrijwel onzichtbaar ook - zelfs voor het met de loep bewapende oog!

Wanneer wij iets aan dat witte vlak, deze 'Maagd' wilden veranderen, dan moest dat gebeuren op een wijze, die op zijn minst 'interessant' was - voor haar en voor ons, zei hij.

VII

Zo gaat het ook met de letter, denk ik. De letter heeft dit dubbelzinnige. Onder de schijn van argeloosheid van de gegeven tekens, opent zich plotseling de afgrond van de geest.

VIII

Literatuur verbindt weten met gevoel.

Geen of weinig andere vakken doen dat.

Laten wij niet lichtzinnig zijn.

Laten we evenmin de 'jeugd' in het geding brengen.

Laat ons erkennen dat wij 'zinnen' gekregen hebben en de middelen om die te prikkelen.

Wij houden van kerry, genever en een pittig verhaal.

En wij weten dat wij deze zaken niet in de kinderkamer uitstallen: wij zijn egoïstisch in dat opzicht. Maar met de leerlingen uit de vierde klas en hoger kan, mag en moet men over sommige dingen van gedachten wisselen, gewoon, voor de smaak. Wij dringen niemand ónze smaak op. Wij geven geven eenvoudig in overweging wat men wenst: een weinig beschaving of een barbaars misverstand.

NOOT

1. Naar de titel van een lied van Léo Ferré. 🌱

Een krabbel van de redactie

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 2, 28 september 1977

Het valt niet mee met mijn solide, zwaarmetalen pen van degelijke en Amerikaanse makelij het feest van Ton, Lucien en Elly in de herinnering terug te roepen. Een feest, zo lichtzinnig en wuft, dat zelfs Hertoghs, een bolwerk toch van beschaving en goede smaak, als men onze vriend Andries geloven mag, op verontruste vragen van Evert het late uur betreffende, onbezonnen ten antwoord gaf: 'Och, ik geef 'r een zoen, dan ruik ze het wel...'

Het leek wel of iedereen er zo over dacht, en geen wonder, gezien de vurrukkullukke snacks, die Elly met veel fantasie en garnalen had versierd!

Wester had ze direct in de gaten, merkte ik wel. Onder voorwendsel van de kraan van ons koffijmeubel nog maar es weer een keer te herstellen, drong hij door tot achter de tap, maakte zich daar van een fles genever meester, en kwam tanden en kiezen te kort om kaas, worst, toast en dipsauzen weg te stouwen. 'De honger vermag meer dan het verdriet!' - riep Hertoghs opgetogen, en werkelijk, Cor stond er te kanen, alsof hij binnen het uur gehangen zou worden! Zijn malende gargouillekop boven de stomende kraan - dat is mijn nog maar oppervlakkige indruk van dit veeleisend genie: een nachtmerrie van Jeroen Bosch...

Hoe bescheiden stak Joke daarbij af, die dik tevreden was met wat droge kost, hoe diep peilde Hans van den Berg het onderbewuste van lieden als Cor, toen hij ze toevertrouwde, het plan te hebben een restaurant te willen openen onder het motto: 'Lekker happen na je slapen'. Zijn behendigheid met kasje-kasje en de daarbij behorende prikkers stemde zelfs een zo uitbundig en au fond toch werelds type als Van Haaster tot nadenken en zwijgen. Helemaal lekker was die overigens ook niet meer aan het eind, want toen hij naar huis wou, wist hij geen toeter van een starter te onderscheiden. Of was e.e.a. een practical joke van Rijnbeek, zoals sommige boze tongen willen?

Het feest zal ons Sturm und Drankpferd wel geen windeieren hebben gelegd, al schijnt hij nu toch voorgoed zijn Frankische horigheid te hebben afgelegd: in de kersttijd kapt hij ermee. Bravo, dat hij het batig saldo ter beschikking stellen zal van nóg zo'n feest, als Klaas de Vries (van de Klaas-Bank, u weet wel) zijn opvolger wordt. Doen, Klaas. Wees niet zo'n mafketel als de rest!

Zo, dat is toch wel de aktualiteit ten top gevoerd. Voor ander aktueel nieuws - de NGL-tocht tegen Van Kemenade - verwijs ik maar naar het interview dat Herman Bernaards aan de Schoolkrant toetstond; ik was te laat met het werven van de schrijflustigen. Achterhaald werd in ieder geval de Stevensbeekweek, voor welk relaas Rob Gerritsen tekent - die ook de andere illustraties in dit nummer voor zijn rekening nam.

Sjef van Oyen omhelst mij met een tegen Saint-Juste Milieu gericht libel, waarin hij - maar dit terzijde - ten onrechte stelt, dat CN ooit es iets gepubliceerd zou hebben onder de naam 'Uw rooie rakker'. CN publiceerde in de vorige jaargang wel een herderlijk schrijven, uit Rome, nota bene, en een vakantieherinnering, waarin hij zijn goede vriend Andries memoreerde. CN is ook niet rood, die blauwe - hoe zou hij? 1 Saint-Juste Milieu zweeg ook deze keer niet: hij onderwierp Hans Learbuch aan een vraaggesprek, waarvan nu het eerste deel verschijnt. Het heeft iets van een psychologie van de lange-afstandsfietser.

De rubriek *Kantwit* werd deze keer geheel door Cor Wester ingenomen. Wij zien hier de

schets, - nee de uitwerking van zijn Tweede Westersche Formel - de heerlijke formule - een vervolg op de 'goddelijke' van enige jaren terug. Wie het toevalligerwijs niet helemaal volgen kan, geef ik graag de volgende woorden mee - ze zijn van Cor -: Vertel mij hoe sterk de zonnwind is en ik zal u zeggen hoe vlug het u zwaar zal vallen, om de massaladingconstante op te nemen in uw wereldbeeld! 2

Ik bedoel maar!

Dit is de tweede keer dat de Gele Vellen een geniale formule wereldkundig maken, nog voor de experts er zich in hebben kunnen verdiepen. Een wereldprimeur, doe er je voordeel mee. Verder bevat dit bulletin nog een suggestie aan talenleraren om spraakgebrekkige pupillen terwille te zijn door middel van poëzie, een klacht in de vorm van een manuscript op tafel gevonden, een feuilleton, door de wn. conrector geschreven en ander nieuws uit de directiekeet, in zinnen zo rond en vol als de boezem van BB. Een esthetisch genot: zo weet men bij ons toch altijd nog het nuttige met het aangename te verenigen.

CN

---o0o---

Manuscript op tafel gevonden

Beste collega's van de 'eerste lunch'

Als iedereen afval van zijn eigen lunch opruimt, komen de collega's bij de 2e lunchpauze aan een opgeruimde tafel.

Pak ook eens een volle asbak en leeg hem.

Vooraf de lieden aan de tafel van de 'Herenlunch'. Dat is soms na afloop een Augiasstal.

Martien

---o0o---

Kleines gedicht für grosse stotterer

Ein fischge-fisch, ein fefefefefischgerippe

Lag auf der auf, lag aaaa auf der Klippe.

Wie kam es kam, wie kekekam, wie kam es

Dahin, dahin, dahin?

Das Meer hat Meer, das Mememeer, das hat es

Dahin, dahin, dahingespület,

Da llllliegt es liegt, da llliegt, da llliegt es

Sehr gut, sogar sehr gut.

Da kam ein Fisch, ein Fisch, ein ffffffffüüt, ffffischer.

Der frische, fische frische Fische.

Der nahm es, nahm, der nahm, der nahm es

Hinweg, der nahm es weg.

Nun llllliegt die, liegt, nun llliegt die Klippe

Ganz oooooohne Fischge Fischgerippe,

Im weiten, weweweit, im Weltenmeere

So nackt, so fufufurchtbar nackt.

(Kurt Schwitters)

NOTEN

1. In [deze aflevering](#) van de vijfde jaargang noemt Cornets de Groot zichzelf wel degelijk, maar schertsend, een 'rooie rakker'. ▲
2. Het gaat om een pagina volgeschreven met natuurkundige formules. ▲

Es ist erreicht!

Théodore de Saint-Juste Milieu

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, 28 september 1977

Interview van St-Juste Milieu met Hans Learbuch 1

Sport en sportiviteit hebben me altijd veel gedaan. Een boeiende vraag is bv. hoe iemand ertoe komt al zijn eerzucht en energie te wagen aan de hoogste sprong, de verste afstand, de kortste tijd. Concurreren met de steppenwolf, de vlo, de eendagsvlieg. Sommige mensen willen niet begrijpen dat kijken naar een wedren écht leuk is, al is het waar, en daarbij een nadeel voor de kijker, dat alles bij zo'n gebeurtenis wel eigenaardig snel in zijn werk gaat. Vooral als er auto's aan te pas komen, zoals in Zandvoort. Persoonlijk voel ik me dan ook meer geporteerd voor marathons e.d., en vandaar...

Hans is in Istanboel geweest. Niet alleen, maar met een ploeg; niet per vliegtuig, maar op de fiets. Dát is nieuws. Dat is zelfs *Het Binnenhof 2* niet ontgaan, en het ontgaat mij niet. Ik had een lang vraaggesprek met hem, vooral over zaken als eerzucht, prestatiedwang, en zo, kwesties waar ik tot voor kort toch vreemd tegen aan stond te boeren. Hieronder volgt het eerste deel van ons marathon-interview!

Vraag: Hoe is het gegaan? Is het bevallen?

Tja, wat moet ik daar nu meteen op antwoorden? Ik kan na zo een lange en ingewikkelde en barbaarse tocht niet met een paar kernachtige woorden weergeven hoe het is gegaan. Ik wist van vorige gelijksoortige tochten wat me te wachten stond. Ik heb alle emoties doorgemaakt: entoesiasme bij de voorbereiding, een gevoel van vrijheid ondanks de prestatiedruk; de gastvrijheid - en de belangstelling van de mensen onderweg deden je goed. De trots dat ik dit alles met mijn eigen lichaam deed, terwijl anderen achter het stuur van hun auto zaten. Je had, wij hadden het idee dat we aan iets unieks bezig waren...

Alle euforie dus, maar ook alle depressie, de dorst, de honger, het gevoel ik kan niet meer, de rusteloosheid toen we over de helft waren, de tranen toen de finish toch te lang uitbleef.

Opgeven? Neen, dat nooit. Maar dan uiteindelijk toch de triomf: we zijn er. Het is bereikt.

Feliciteren, de handdruk, foto's. Ik denk er nog elke dag aan. Onvergetelijk, inderdaad onvergetelijk.

Vraag: Met zijn hoeveelen waren jullie?

In totaal met zijn vieren: ik, Willem - 18 jaar, zijn broer Har - 16 jaar, Hans 15 jaar.

Vraag: Hoe was jullie route? Beschrijf dat es ongeveer.

Eerst Rijnopwaarts naar Innsbruck, via de Brenner naar Italië, Triëst, dan verder naar het zuiden, steeds langs de Dalmatische kust, Split, Dubrovnik, om Albanië heen naar Skopje. Skopje - Saloniki en dan de laatste etappes via Griekenland en Europees Turkije naar Istanboel. We hebben op de dag af binnen de gestelde termijn gereden: vierduizend kilometer in precies vier weken. Dat is evenveel als de Tour de France. De Tour deed het in drie weken, dat zeker. Maar wij hadden geen masseur om kapotte spieren weer soepel te maken, geen materiaalwagen, geen besproken hotelkamer (we hebben in de open lucht moeten slapen), geen opulente biefstukken 's avonds, geen pepmiddelen. We moesten helemaal voor ons zelf

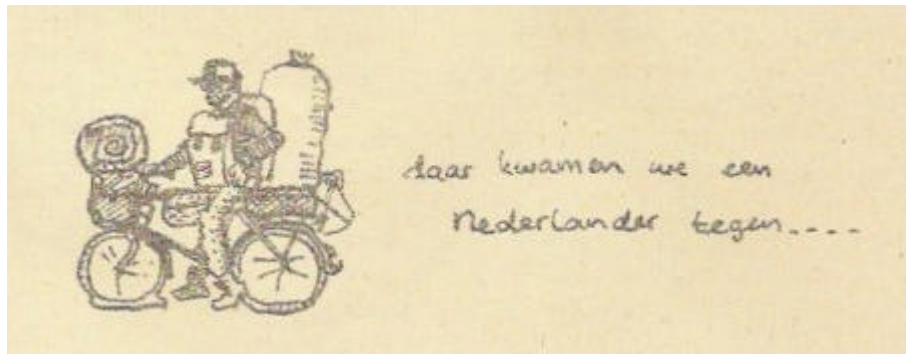
zorgen.

Terug? Met de trein.

Vraag: Hadden jullie tenten bij je? Waar sliepen jullie?

We sliepen in jeugdherbergen of kleine hotels. Voor tenten hadden we geen plaats. We hadden een minimale hoeveelheid bagage bij ons. Mijn uitrusting woog geheel compleet 4,5 kilo. Je kan wel zeggen dat ieder van ons een persoonlijke standaarduitrusting had, aangevuld met die benodigdheden die we in ons groepje gezamenlijk nodig hadden: fototoestel, EHBO, keukenmes, reparatieset, enz. Iedere deelnemer moest daarvan iets in zijn bagage meenemen. Ieder had ook een taak: mecaniciens voor reparaties aan de fietsen; de boekhouder die de uitgaven uit de gezamenlijke kas moest noteren; ik was o.a. EHBO-er en zorgde voor het eten. Die uitrusting zat in een tas, die aan het zadel hing. Een tent zou er niet eens meer bijgekund hebben. Zelfs een slaapzak hebben we om gewicht te besparen, thuis gelaten onder het motto: die een of twee keer dat we dat ding nodig hebben kunnen we ook zonder. Als je 't goed uitkient heb je echt niet zoveel nodig onderweg.

Wat dat aangaat hebben we wel andere dingen gezien. In Griekenland bijvoorbeeld, daar kwamen we een Nederlander tegen.

Die was op de fiets op weg naar India. Als je zag wat die aan bagage meesleepte, het leek wel een verhuizing. Zijn fiets was zo zwaar van alle troep die d'r op en d'r om hing, dat ik hem niet van de grond kreeg. Alleen al zijn jerrycan met vijf liter water woog meer dan mijn hele bagage. Ik kan me voorstellen dat je ekstra water meeneemt als je door woestijngebieden rijdt, maar daar in Griekenland was het helemaal overbodig. Hij had dan ook over het traject dat wij die dag hadden afgelegd drie dagen gedaan, was al vanaf mei onderweg. Volgens mij haalt hij India niet, althans niet op de fiets. Hij was ook zo, hoe zal ik zeggen, argeloos. Iemand die makkelijk bestolen wordt.

Vraag: Waren jullie niet, wat jij noemt 'argeloos'?

Nee, we hadden ons een aantal gewoontes eigen gemaakt om risico's van bijvoorbeeld diefstal te verkleinen. Als we in een jeugdherberg aankwamen en onze bagage in een niet afgesloten kamer moesten achterlaten, dan werden geld en paspoort op de man gedragen. Gedurende de nacht geld meenemen in de lakenzak, niet eens onder het hoofdkussen. Werd er onderweg gestopt om inkopen te doen, dan bleven er altijd twee man bij de fietsen. In geval van moeilijkheden kon er dan altijd één hulp gaan halen. En moesten we toch met z'n vieren ergens iets gaan eten of zo, dan stonden de fietsen altijd binnen oogbereik.

Gelukkig hebben we nooit moeilijkheden gehad, zelfs geen schijn ervan, niet deze tocht, niet andere. We hadden niet het uiterlijk van rijke, dikke toeristen, eerder dat van zweet druipende ploetersaars of zonderlingen of sportmensen. Je kreeg wel eens de indruk, dat sommigen je voor arme sloebbers hielden die op de goedkoopste manier naar het einde van Europa reisden, omdat 't niet anders kon. Ik denk aan de man in Italië, die ik naar een hotel vroeg. Hij bracht ons erheen en betaalde meteen de overnachting voor ons vieren. "Omdat jullie op de fiets zijn."

n Italië, die ik naar een hotel vroeg. Hij bracht
de meteen de overnachting voor ons viere.
fiets zijn."

NOTEN

1. Hans Learbuch was leraar Duits op het LMC. In 1955 ondernam Cornets de Groot zelf een fietstocht naar Parijs. In de [kunst van het falen](#) schrijft hij: 'Op de fiets - een vooroorlogs Geheimwaffe van het merk Fongers en onbegrijpelijk zwaar, zoals in het Arduinse bergland blijken zou - begaf ik mij naar Parijs'. 🟩
2. Nederlands katholiek dagblad, dat sterk op de *Haagsche Courant* leek. In 1993 opgeheven. 🟩

Een krabbel van de redactie

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 3 [oktober 1977]

Leiden, -. Dit is wel een uitzonderlijk dik nummer van het *IB*, en dat dikke zit hem eigenlijk meer in de diepgang van de medewerkers aan dit nummer dan in hun breedvoerigheid. Kijk bv. naar Dick van Geest, die nu zo'n kleine 12½ jaar aan het LMC verbonden is, en die over die periode - aan het begin en eind waarvan bisschoppen staan, met - wonderlijke zaak! Andries in het midden - zijn gedachten heeft laten gaan. Aanleiding tot Dicks schrijven is de brief van de bisschoppen over het onderwijs, die mogelijk niet alleen Dick heeft gezet. De redactie kijkt dan ook met gespannen nieuwsgierigheid uit naar wellicht andere ideeën, maar in ieder geval naar vele reacties op Dicks artikel. Een veelkantige school als de onze telt natuurlijk ook veelkantige persoonlijkheden onder de medewerkers, wier licht niet onder de korenmaat gestoken moet worden, maar integendeel tot gloed gebracht in tal van bijdragen aan het *IB*. Wat misschien tot een tweede Noordwijkerhout [1](#) kan leiden - die onvergetelijke gedachtenwisseling buiten de sfeer van de school over de identiteit van de school.

Het doet me trouwens toch plezier dat er gereageerd wordt door de collega's: Sjefs stukje tegen Saint-Juste bewijst, dat het *IB* ten minste gelezen wordt. Tot mijn verbijstering doet ook Ton Grootsholten van zich spreken. Van deze collega, tot wie ik me voel aangetrokken, juist om wat me zo van hem afstoot, ontving ik de volgende curieuze ontboezeming:

Beste Ruud,

De sfeer is zo gespannen dat ik me maar liever terug trek.

Ik beid mijn tijd.

De tijd zal de wonden helen, ook die van een waarheid.

Geheel verontrust,

Ton G.

Waar, waar heb ik de waarheid geweld aangedaan, ik die haar dienaar ben, en niets liever wil dan haar naakt en kaalhoofdig [2](#) afbeelden, zo alsof ze zojuist door mij ter wereld werd gebracht?

Ik wil het in een kritische gelijkenis uitdrukken:

Het onbegrip van Saint-Just voor de sport (hij zet in dit nummer overigens zijn marathon-interview met Hans Learbuch voort) heeft mij verleden keer droef gestemd. Lees ik dat artikel nog es over, dan vraag ik me af of het literatuuronderwijs op onze school niet beter afgeschaft kan worden en vervangen door sportverslagen van dit gehalte. Is er een wezenlijk verschil tussen sport en letteren? Ik ben zo vrij het te betwijfelen. In ieder geval leren onze pupillen door de sport existentieel te leven, hetgeen een groot voordeel is, als je bedenkt dat ze van het existentialisme eigenlijk nooit hebben gehoord, er er niet direct op uit zijn Sartre met plezier te lezen, of zelfs maar een Anna Blaman. Al doende ondervinden ze aan den lijve wat dat is: het gevecht en de eenzaamheid, het streven naar de top, de langzame aftakeling, het inzicht in

de groeiende onmacht, de kortstondige roem, het wegzinken in de vergetelheid, de bewondering, de naijver. Wat mij betreft - ik veeg voortaan de vloer met de letteren aan en kluister me aan *Studio Sport* - want om zelf al die ellende mee te moeten maken is wat veel gevraagd van iemand van mijn leeftijd, al moet ik wel ronduit toegeven dat ik toch nog door velen, die specialist zijn op hun gebied voor een gymnastiekleraar gehouden word. Zo, Ton G.! Hier was ik es een keer mezelf, en dat is niet gering. Ik vrees wel es dat hij het verschil niet helemaal ziet tussen SJ en CN. Dat verschil is KCN... Wees gewaarschuwd!

Ten slotte, het *kantwit* wordt dit keer tot de eerste pagina van het *IB* uitgebreid. We nemen er een keurig verzorgd strafwerkje op waar, door KönigsLöw aan een zijner leerlingen opgelegd, die zich op voorbeeldige wijze van zijn taak gekweten heeft - ik kan niet anders zeggen.

Dan is er een grappenmaker die een spitse puzzel inzond, - helaas onder verzwijging van zijn/haar naam.

Goede oplossingen worden vorstelijk door de hoofdredacteur beloond; nadere mededelingen volgen nog. Hier is de opgaaf:

1	2	3	4	5	6
2					
3					
4					
5					

horizontaal

1. waarnemer
2. moederband
3. zwartkijker
4. historicus
5. zijbosje

vertikaal

1. stilte!!
2. rustig maar!!
3. wakker worden!!
4. straatstenen
5. anoniemi
6. geen gehoren

Zo, dat is het voor deze keer.

CN

NOTEN

1. Verwijzing naar een project tijdens een werkweek in 1970 in Noordwijkerhout, waarin de integratie van de verschillende vakken werd gezocht door een enkel onderwerp, in casu de Romantiek, vanuit de verschillende disciplines te belichten. Cornets de Groot zag veel in dit initiatief, en is er een aantal keren op teruggekomen, met name in [dit artikel](#) uit de vierde jaargang. 🌱
2. Verwijzing naar de regels 'de naakte waarheid/ de kaalhoofdige waarheid' uit Luceberts gedicht *de amsterdamse school*. 🌱

Fietstocht of hartstocht

Théodore de Saint-Juste Milieu

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 3 [oktober 1977]

Deel II reeds!

Interview met Hans Learbuch

SJ: Veel pech gehad?

- De anderen, ja - ontelbare lekke banden, klapband, spaken breken, slag in het wiel, noem maar op. Ik heb één lekke band gehad.

SJ: Jullie hebben natuurlijk ontzettend veel gezien onderweg.

- Nee. Toeristen zijn we pas geworden in Istanboel. De vier weken daarvoor hebben we heel erg moeten fietsen om ons doel te bereiken. We hebben twee rustdagen gehouden. Maar die werden niet besteed aan sight-seeing maar aan slapen, eten, kleren wassen verstellen. Fietsen bijhouden. De tocht ging voor al het anderen. De volgorde was: fietsen, onderdag, eten. 'De tocht gaat voor de maag'. We hebben vier weken lang niet anders gedaan dan de tocht in stand houden.

SJ: Heeft iedereen het gehaald?

- We hebben één uitvaller gehad, de jongste deelnemer. Die was tegen de ongemakken niet opgewassen. Dat eindeloze en maar doorgaan, elke dag opnieuw, met alles wat erbij komt, dat was niets voor hem. Hij had er, naar ik later hoorde, al na een paar dagen genoeg van. Bovendien kreeg hij in Saloniki dermate last van zijn beenspieren, dat hij de reis heeft opgegeven en op de trein is gegaan naar huis. Hij zal nooit meer aan zoiets beginnen. Je ziet dat wel meer, dat mensen, jongelui, het fietsen wel leuk vinden, maar dan op een andere manier. Die reizen, wat ik noem, op zijn Hollands: stukjes van 80 km per dag en van de ene patatkraam naar de andere. Maar de lange afstanden, en dan bedoel ik 150 à 200 km per dag, kunnen ze niet aan. Om allerlei redenen eigenlijk: gebrek aan techniek, niet kunnen klimmen, niet kunnen afzien van lichamelijke pijn. Of ze ervaren het ritme van het fietsen als eentonig in plaats van als muziek. Ja, muziek. Op al mijn tochten gaat er een leid-melodie mee. Dat gebeurt niet bewust. Op de fietstocht naar Athene was dat *Mr. Tambourine Man*; dit keer uit de *Messiah* van Händel: 'Behold a virgin shall conceive'. Steeds *flarden*. Van Har hoorde ik dat hij hetzelfde heeft. Hoe komt dat? Waarom muziek? IK geloof dat dit het antwoord is: als fietsen je hartstocht niet is, begin dan nooit aan zo'n reis. *Passione*, zeiden ze in Italië.

Je vindt mijn antwoord nogal cryptisch.

Hm.

SJ: Jullie moeten wel een streng gedisciplineerd groepje zijn geweest.

Tja, het ligt er maar aan wat je onder streng verstaat. Dat we ons bepaalde dingen hebben moeten ontzeggen, gewoontes moeten aanleren, verplichtingen tegenover elkaar hadden, dat ligt voor de hand als je de lengte van de reis en de zwaarte ervan beziet.

Ik heb er in de voorbereidingstijd naar gestreefd om als team van start te gaan. Daar ben ik niet helemaal in geslaagd. We hebben tijdens de voorbereidende besprekingen en

oefentochten allerlei voor de reis belangrijke zaken doorgesproken en geoefend: hygiëne, eten en drinken, rijtechniek, verkeersgedrag - enorm belangrijk.

Als je dan iets over discipline wilt horen: aan ons verkeersgedrag kon je wel merken dat we een gedisciplineerd groepje waren. Maar ik wil wel vooropstellen, dat wat jij discipline noemt meer uit de aard van de zaak voortkwam. Hadden we onderweg het een of het ander van dat wat ik ga noemen niet gedaan, of juist wel dan waren de kansen op een mislukking van de tocht enorm toegenomen. Zo zie ik het. Ik zou daarom ook liever niet van discipline willen spreken, maar van noodzakelijk handelen om de factor risico zo klein mogelijk te maken. Survival training, *Handlungsnotwendigkeit*, of hoe je het noemen wilt.

Nou goed dan, - verkeersgedrag: ik ree voorop; ieder was verplicht om aanwijzingen die ik tijdens het rijden gaf naar achteren door te geven. Daar hadden we onze eigen taal en tekentaal voor. De bedoeling was tweërlei: waarschuwen dat er obstakels waren, bv. en waakzaam blijven, alert, steeds blijven opletten tijdens die eindeloze ritten. Was er een kuil of gat in de weg, dan waarschuwde ik met de kreet: 'Kraker!' En dan hoorde ik achter me de herhaling 'Kraker!' 'Kraker!' of 'Steen!' 'Steen!' 'Steen!' Vooral in de rostkloven in het zuiden van Joego-Slavië rolden die vuistgroot over de weg.

Ach ja, en verder. Op tijd slapen, op tijd op, weinig uitgaan, weinig alcohol, veel zelfbehoud.

SJ: En veel afzien.

't Gekke is dat ik nooit heb begrepen wat die term inhield, totdat ik die een paar dagen voor de start van Wil Dusseldorp hoorde... Ja, steeds, altijd weer opnieuw van alles, ja-ja. De jongste kon het niet en gaf op. Vreemd - de andere twee artikuleerden het nauwelijks. We hebben toch allemaal pijn gehad. De twee broers zeiden er niet veel over.

SJ: Jij wel?

- Ik weet het niet, ik zou het de anderen moeten vragen. Ik heb een week lang in de Alpen en daaromtrent met een gloeiend hete en heftig kloppende knie moeten rijden. Het begon er elke ochtend mee, dat ik door die pijn moest heenrijden, zolang totdat ik hem niet meer voelde. Tegen de anderen zei ik dan, dat het met klimmen niet meer zo vlot zou gaan. Dat was een soort verontschuldiging. Afstappen? Nee. Ik was wel ongerust, zeker, ja.

Afzien is niet alleen van pijn. Er zijn meer vormen. We hebben een hele dag moeten fietsen zonder te eten. Het was de laatste etappe voor de grens met Griekenland. We vertrokken die ochtend na het ontbijt en hebben de hele dag moeten fietsen zonder dat er iets te eten was te krijgen. Er was geen dorp, geen winkel, geen restaurant, enkel wat half verlaten gehuchten met ingestorte huizen. Een geluk was dat ik die avond tevoren mijn verjaardag had gevierd en dat we hadden zitten kanen bij het leven. Tweede gelukje: tijdens een pauze ontdekte Willem een tomatenplantage. Het waren heerlijke tomaten. Tegen het einde van die dag waren we allemaal erg stil. Meestal was een in het verschiet liggende eet- en drinkpauze wel iets waar we, achter elkaar fietsend, mekaar met kreten op voorbereidden:

'Eerstvolgende dorp pauze?'

'Okee'

'Heb jij ook zo'n dorst?'

'Nee, honger'

'Ik drink toch een sloot'

'Hè?'

'Dat ik trek heb in een frisse sla'

'Ik kan je niet verstaan' (gebaar naar langsdaverende vrachtwagen)

'Ik ook'

'Paprika en tomaat'

'En veel bier'

'Steen'

'Steen' 'Steen'

'Of yoghurt'

'Hmmm, met komkommer'

'Nee suiker'

Die middag was het zinloos om elkaar flarden lekkermakers toe te roepen. We waren geleidelijk gaan inzien, dat er in die streek niets te bikken viel.

Een krabbel van de redactie

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 4, 10 november 1977

Twee vergaderingen achter de rug. Een algemene en één in het teken van vier havo. Over de algemene kan ik kort zijn. De voorzitter moest af en toe een mog en onbedreven, want wnd. conrector tot de orde roepen, maar niet dan nadat hij sportieve types als Bos, Van Haaster en Van den Berg - resp. een gymnasiarch, een voetballer en een vrijworstelaar (klemtoon goed leggen bij dit woord!), die meenden van hun leerstoel een leuningstoel te moeten maken, verzocht had het fluweel in te ruilen voor eerlijk hout. Persoonlijk vond ik het optreden van dit drietal inderdaad een schandelijke vertoning, en ik haast me de voorzitter adhesie te betuigen met zijn krachtige maatregel tegen deze bende van drie. Maar toen ging het ook van een leien dakje. De voorzitter liet de tijd rijpen alvorens met vragen te komen, en Van Haaster en Molenkamp hielpen zeer die tijd te doen rijpen. Zodat de borrel toch nog beginnen kon, in weerwil van tóch tijdrovende, maar lang niet onvermakelijke incidenten.

Op de aan H4 gewijde vergadering kon je merken dat twee meningen tegenover elkaar stonden. Enerzijds deze, dat het nuttig zou zijn het verleden van de 4-H leerlingen uit te spitten: 3H, 2H, brugklas of de Mavo-loopbaan. Ten andere deze, dat het toelatingsbeleid wat straffer aangepakt zou kunnen worden, bv. door het Centraal Schriftelijk op Mavo wat zwaarder te laten wegen dan tot nu toe gebruikelijk was. Pogingen om het toch óók over H4 te hebben, - déze H4 - voerden al snel tot een concentratie op klas H4g - notoire lastpakken naar het zich liet aanhoren. Rijnbeek vroeg aandacht voor een algemener bespreking, die ongetwijfeld tot psychologiseren zou leiden, maar aan deze verzoeking bood men weerstand, terecht.

En tóch! Het is waar dat deze 4 havo anders is dan de voorgaande. Komt het door de *massaliteit*, zoals sommigen veronderstellen? Men treft in een groep van 170 makkelijker moeilijke types aan dan in een groep van 50. Komt het door een verziend toekomstbeeld: de werkloosheid?

Riesman, auteur van *The lonely crowd* beschrijft een type, voor wie hij de term 'other-directed' vond. Other-directed mensen worden niet door beginselen geleid (die zijn 'inner-directed'), niet door overgeleverde normen ('tradition-directed'). Zij zijn niet zozeer onaangepast, maar hun aanpassingsvermogen wordt bestuurd door aan mode onderhevige gevoelstendenzen. Op H4 is men 'blues' of 'soul', whatever that may be, om me ook maar es aan te passen aan wat op dit moment gebruikelijk schijnt. De groep is richtsnoer voor het gedrag. De 'other-directed' zoekt naar conformiteit met zijn groepsgenoten. Hij is erop uit zich aan te passen aan een zich snel wijzigende sociale situatie, ten einde alles wat met zijn eigen verlangens strookt volledig uit te buiten. De levenskoers van other-directed mensen wijzigt zich voortdurend, omdat ze telkens iets anders nastreven, tot idool verheffen, om het daarna spoedig te vergeten voor een ander streven, een nieuw idool. Ze zijn niet geneigd hun leven als een 'ontwikkeling' te zien. In feite biedt het leven hun ook maar twee kwaliteiten: populair zijn of waardeloos. Wanneer het waar is dat op H4 'other-directed' leerlingen domineren, en wanneer het waar is dat hun levenskoers zich doorlopend wijzigt, dan, zo wil het mij voorkomen, is het niet heel zinvol hun verleden na te lopen tot in de brugklas toe. Misschien is het interessanter voor ons als enkelen onzer es dat boek van Riesman lezen (in vertaling: *De*

eenzame mens, Assen, 1959).

De oplossing van de puzzel is heel eenvoudig:

STRENG
STRENG
STRENG
STRENG
STRENG 1

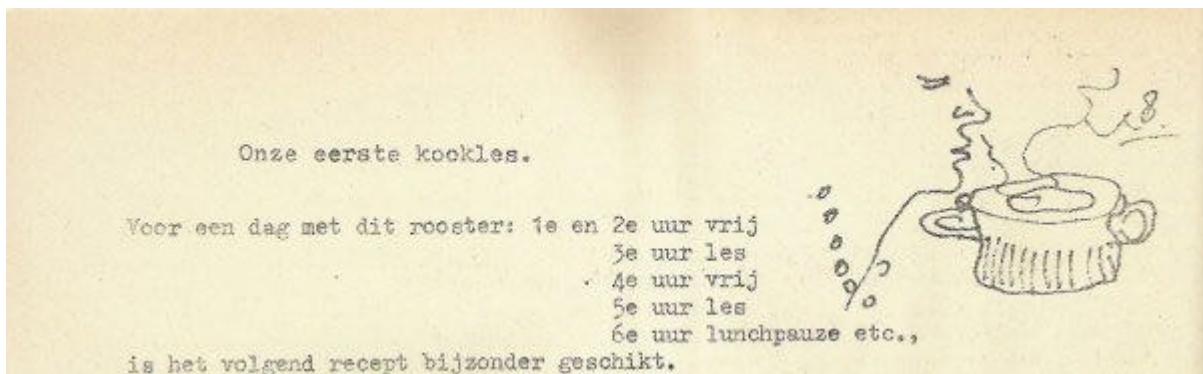
Zij die menen de juiste oplossing te hebben gevonden kunnen zich bij CN opgeven, om de door SG uitgelopen prijzen in ontvangst te nemen.

Naar ik heb horen vertellen gaat het om een prachtige vleesmolen, waar een aanzienlijk aantal van werd ingeslagen.

In dit nummer vindt u naast de gebruikelijke rubrieken ook twee recepten van Emma, die zoals wij weten echt kookt, en er dus geen genoeg mee neemt alleen maar gekookt eten op tafel te zetten.

Verder: een nota van Jan Verstappen inzake het audiovisuele.

Voor het kantwit zorgde deze keer Lucien.

Tekening door CN bij kookles.

NOOT

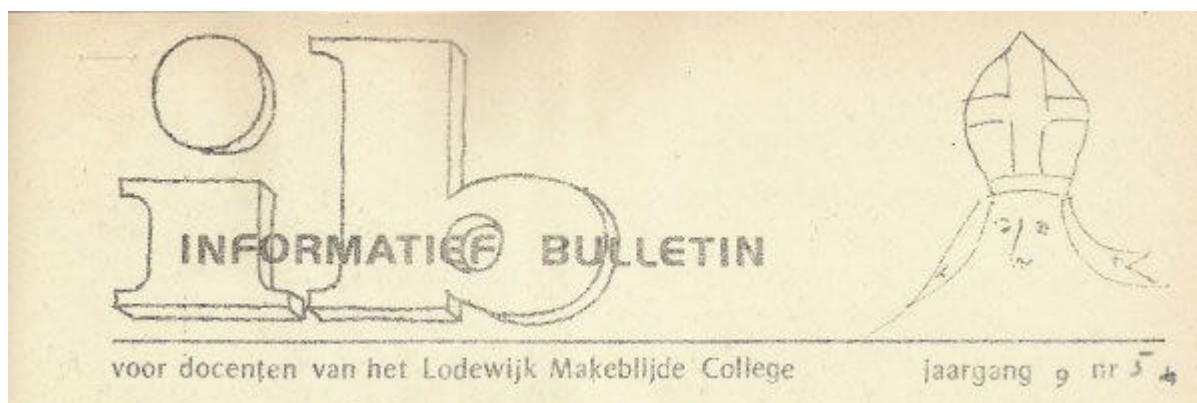
1. De heer Streng was destijds rector van het LMC. ▲

Een krabbel...

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 5 [december 1977]

Nooit werd deze rubriek voor een poëziekritiek benut: het zakelijke dat hier altijd de revue passeert en op deskundige en objectieve wijze van commentaar wordt voorzien, maakt het vrijwel onmogelijk om ook maar aan zoiets verhevens als poëzie te denken. Maar de tijd is gunstig. En als het Sinterklaasfeest al geen drangreden zou zijn, om van de gebaande wegen af te dwalen, dan is dat m.i. toch de uitgave van Lévi Weemoedts *Geduldig lijden...*[1](#)

Waaruit:

Halfje wit

*De bakker zie ik dagelijks verbleken
de groenteboer stopt druiven in mijn tas.
Door heel de stad met stomheid nagekeken,
zou ik verdomd graag willen weten wat er was.*

Ik zal uit deze bundel verderop in het *IB* uitvoerig citeren (overigens zonder auteursrechten te schenden: ik beperk me veelal tot het citeren van fragmenten), ten eerste: om u ervan te overtuigen dat de auteur zijn naam alle eer aandoet, ten tweede om u te tonen dat Lévi Weemoedt zijn stof aan het werkelijke leven ontleent, ten derde omdat hij zijn waarnemingen in typeringen weet om te zetten waardoor ze op levende mensen van toepassing zijn en ten vierde omdat dit soort poëzie me zo op de huid geschreven is, dat ik soms uren lang versuft uit het venster staar - tot verbijstering van mijn pupillen.

U zult in dit *IB* aantreffen:

een vervolg op de nota van VS, inzake het audiovisuele
een vervolg op het interview van SJ met LB
een vervolg van de rubriek *Officieel en officieus* door SG

een vervolg op de eerste kookles, bestaande uit een tweede van de hand van Cobi,
een vervolg op een in het eerste *IB* gepubliceerd artikel van Karel van der Heyden,
een verslag van een bestuursvergadering door Gerrit de Leede,
een Utrechtse notitie van Elly Verlaan
en verder surprises...

CN

NOOT

1. Lévi Weemoedt (1948), pseudoniem van Isaäck Jacobus van Wijk, stond dertien jaar als leraar Nederlands voor de klas. *Geduldig lijden* (1977) was zijn debuutbundel. De citaten uit de bundel volgen aan het eind van dit nummer, [hier](#). 🌱

Hans' interview met Saint-Juste - Vervolg

Théodore de Saint-Juste Milieu

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 5 [december 1977]

SJ - Je hebt het gehad over de faktor 'risiko', die je wilt verkleinen. Maar je kunt toch onmogelijk alles voorzien?

LB - Natuurlijk niet. Er hebben zich onderweg steeds opnieuw weer onverwachte situaties voorgedaan, waarop je opeens moet reageren om onheil te voorkomen, sturen en tegensturen zagezegd.

Zo hadden we in Griekenland en Turkije last van roedels woest uitziende honden. Wat daar aan langharig ongewassen luizig tuig rondstruinde, daarmee vergeleken was elke willekeurige vaderlandse hond een gedistingeerde kreauur. Als die ons in de gaten kregen barstte er een wild spektakel los. Het leek erop alsof ze ons wilden verscheuren of op zijn minst (met pretlichtjes in hun bloeddorstige ogen) een hap uit onze blote benen wilden nemen. Door onverhopen blaffen en springen en met ons meereren joegen zij ons de angst in de benen en de rest van het lijf. In het begin stapte ik in zo'n situatie af, pakte een steen op en smeed die in hun richting. Uit Noord-Afrika weet ik, dat alleen al het gebaar - steen oprapen - vaak voldoende was om ze af te laten druipen. Later, toen we er meer ervaring mee hadden, bleven we doorfietsen maar namen de fietspomp ter hand. Daarmee zwaaiden we dan krijgshaftig in de richting van het gedierte en krijsten luid: maak GVD dat je wegkomt. Het vooruitzicht op een tuchtiging en ons krijsgeskrijs weerhielden het vee van verdere agressie. Niemand is ooit gebeten. De 'Balance of terror' bleef in evenwicht.

SJ - Je hebt met mijn voedstervader Ruud Cornets de Groot gesproken over uithoudingsvermogen, - wat dat inhoudt.

LB - Haha, jouw voedstervader. Ja, Ruud formuleerde dat ongeveer als volgt: je verstandelijke vermogens uitschakelen en toch doorgaan. In de wielrennerij noemen ze dat moraal. Er zit iets in van: eigenlijk ben je gek dat je doorgaat, maar je gaat toch door, uitputting of niet.

De dorst was puur fysiek. Ik wist dat ik die zou krijgen, met de verschijnselen: de korsten in je mond, de verdroogde laag slijm op je tanden, heesheid. Er was niet tegen op te drinken: 1 liter mineraalwater en na een kwartier was alles er weer uitgegust en begon het weer opnieuw.

Honger merkte je pas als de dorst over was, of je was zo moe dat je geen honger meer had, of je was zo leeg dat je over je hele lichaam trilde. Op zo'n moment was de zuiver lichamelijke uitputting heel dichtbij.

Maar er is nog een soort uitputting. Dat is het *gevoel* niet meer te kunnen - meer een depressie eigenlijk. Vooral de laatste etappes duurden zo lang. Alles zat tegen, de wind, steeds drukker wordend verkeer, het kale landschap. En de weg was afschuwelijk. Het leek wel alsof er bij de aanleg ervan met een lineaal een streep over de landkaart was getrokken en dat er toen was gezegd: en zo loopt-ie. Hele lange, vaak steile klims heuvelop. Waren we boven, dan zag je de weg verder lopen over lagere heuvels, omhoog, omlaag, tot aan de horizon, als een serpentine die op en neer wordt bewogen. Dat was vooral de een na laatste dag. Dat vond je onbillijk, onrechtvaardig, dat je 't zo kort voor het einde nog zo moeilijk had. Steeds als je moest gaan klimmen en de auto's ver boven je over de kam van de heuvels zag verdwijnen,

dacht je: 'Moet ik dáar wéer naar boven?' Op het laatst keek ik niet meer naar boven, alleen nog maar naar het asfalt onder mijn voorwiel. Als je boven bent, merk je het wel, zei je tegen jezelf. Of, morgen ben je in Istanboel, dan is alles over. Maar er kwamen inzinkingen, momenten dat je dacht: 't Lukt niet, ik kan niet meer. Dan dook links naast mijn achterwiel Hars voorwiel op en dat werkte als een pepmiddel. Hup, doorgaan! Geen zelfbeklag, je komt er geen steek mee verder. En dan kon je weer. Gek hè?

SJ - Jullie hadden een dag niks te eten - vertelde je. Je hebt niks verteld over een inzinking toen. Kwam dat door die vreetpartij de avond tevoren?

Klopt. We waren volgeladen en dat kweekt reserve. Niemand kreeg de bibberatie. *Hungerast*, heet dat in het Duitse wielersjargon, ik ken het Nederlandse woord er niet voor. Hongertak of hongerbibberen of zoiets. In elk geval is het de voorbode van de totale afbraak. Ineenstorting. De tweede dag van de tocht, in de Eifel, hadden we er alle vier korte tijd last van. Het liep tegen de avond, we hadden 230 km gefietst en nog niets gegeten. Toen hebben we pauze gehouden - bier gedronken, pinda's, chocola en zo gegeten. Toen ging het weer. Overigens die dag in de buurt van Griekenland, toen we niks te eten hadden, zijn er meer gekke dingen gebeurd. 't Was nog ochtend, we hadden flinke tegenwind, links voor, op de weg was het niet druk, wat toeristen, Joegoslaven op een uitstapje, want het was zondag. Er passeert een kleine Joegoslavische auto met een imperiaal bovenop. Op het moment dat die langs me heen rijdt, hoor ik achter me geraas, geluid van metaal, dat op de stenen klettert. 't Flitst door me heen: daar valt iemand, daar raakt een van ons van de weg af! Ik durf niet om te kijken, hoor op hetzelfde moment de noodkreet: Stop! Stop! Ik stop. Als ik me omdraai, staan de andere drie bij hun fietsen. De auto met de imperiaal, die ons net passeerde, staat een eind verderop stil. Er stappen twee kerels uit. Op de weg, tussen ons in en de greppel, liggen vier opvouwbare campingstoelen. Ze hadden op het dak van de auto gelegen, niet vastgebonden en waren er door de sterke wind afgewaaid. Hans, die achteraan reed had het allemaal zien gebeuren. De eerste stoel zeilde tussen mij en Har door, de tweede scheerde rakelings over Wim zijn hoofd en de rest belandde achter hem, achter Hans, op de weg.

Ik heb zo verschrikkelijk tegen die lui staan schelden. Daarvan zouden zelfs de *Gele Vellen* spierwit worden. Ik kon ook lekker alles zeggen. Aan de toon zullen ze het wel gehoord hebben, dat het niet veel fraais was.

Ze keken verdomd bedremmeld...

---o0o---

Kantwit

'Wie is SJ?

- Societatis Jesu.

'Is er een Jezüet onder de leraren?

- Niet dat ik weet.

'Maar wie is het dan?

- Saint-Juste.

'Wie is dat?

- Een revolutionair uit de Franse revolutie.

'Is SJ misschien CN? Is CN revolutionair?

- SJ is soms CN. CN is geen revolutionair, hij is huiseigenaar.

'Wie is SJ dan nog meer?

- SJ is een tegenstrijdige figuur, die in allerlei gedaantes optreedt. Hij is revolutionair èn (zoals zijn naam ook al zegt) bourgeois satisfait. Bovendien is hij heilig. Daardoor onttrekt hij

zich aan de gebruikelijke maatstaven. Hij is een verschijnsel. Het klinkt allemaal een beetje geheimzinnig. Maar helaas kan ik er niet meer over zeggen. 'Nachrichtensperre' en zo, weet je wel?

Hans Learbuch

[Geen titel]

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 5 [december 1977]

Op de gymnastiekleraar:

*De laatste oefning doen we op een stoel.
Het bung'lend koord beschouwt u nu als doel:
veer óp, maar houdt uw evenwicht aldus!
Steek hals en hoofd in één keer door de lus.*

Op Gerrit de Leede:

*Ik zit vaak op verlaten stadsstationnen
Met in mijn mond een beet saucijzebrood.
Denk steeds: waarom ben ik de reis begonnen?
En: eig'lijk, eig'lijk wil ik liever dood.*

Op Leo van Haaster nu Monique in Engeland vertoeft:

*Er lekken tranen in uw haverhout:
Mijn droefheid is vandaag vroeg uit de veren,
heeft zich gewassen, is al in de kleren:
heeft aan de pap iets klagelijks aanschouwd.*

Op Hans Willers:

*Ach! Voetbal was zo'n droeve bedoening,
als in december, op het allerlaatste veld,
een troosteloze nevel om je schoenen hing,
de hoop op winnen lang ter aard' besteld.*

Op Jan Verstappen:

*De week begint pas. Het is maandag kwart voor negen,
en ik roer nu al zo neerslachtig in mijn thee...
Maar ik zal sterk zijn: kijk! daarbuiten schijnt de regen!
En aan het venster piept de vleermuis vrolijk mee!*

Op Evert Verschuur:

*Ik ben jonker Fris.
Ik weet goed wat drinken is:*

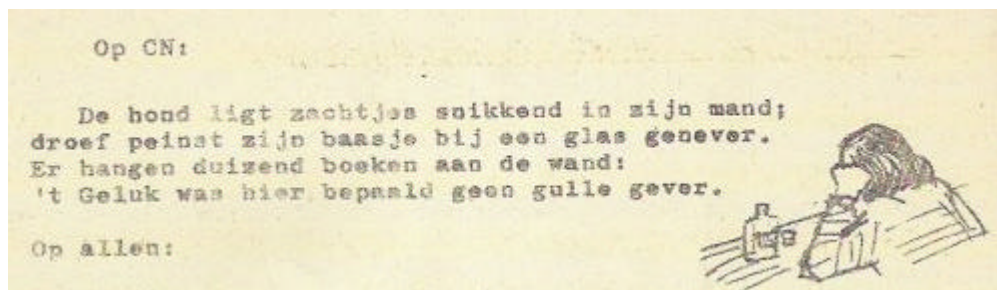
*drinken is maar droefenis,
eenzaam als een Dodenmis.
Dat zegt jonker Fris.*

Op het meisje dat eens een **billet doux** aan Otto Berger schreef:

*Ik droomde wel zo'n treurige paskwil:
je zei: 'Ik hou zo van je. Eén april!'*

Op CN:

*De hond ligt zachtjes snikkend in zijn mand;
droef peinst zijn baasje bij een glas genever.
Er hangen duizend boeken aan de wand:
't Geluk was hier bepaald geen gulle gever.*

Op allen:

Krijtwit

*Als Meester Weemoedt eens een uurtje vóór komt lezen
zit heel de klas met doodsverstijving in de bank;
en bij: 'Het Jongetje Dat Nimmer Zou Genezen'
barst een orkaan los van gejammer en gejank.*

*Zie hoe de kind'ren kwijnend sloffen door de gangen
en hunk'rend loeren naar een koele kapstokhaak,
terwijl een enk'le al verdachte loopjes maakt
om zich aan capuchon of mutsje op te hangen.*

*Is het zijn piepstem? Komt het door zijn dode ogen
die op twee steeltjes tikken tegen 't brillenglas?
Of is 't de grap dat hij zijn bochel kan verhogen
tot boven 't bord, onder zijn zwarte pandjesjas?*

*Hoe komt het dat veel ouders hem niet mogen
terwijl hij, kind nog, toch zo'n knuffeldiertje was?*

Op Hans Janmaat: [1](#)

*Mijn linkeroog heeft het al opgegeven
en houdt de droeve wereld voor gezien
In 't rechter piepert af en toe nog leven
achter verduisterd matglas van min tien.*

Alle citaten zijn afkomstig uit Lévi Weemoedt, *Geduldig lijden*, Erven Thomas Rap, Vijverhof, Baarn.

NOOT

1. Dit is de eerste keer dat in de *Gele Vellen* de naam van Hans Janmaat valt, de latere leider van de extreemrechtse Centrumpartij. Janmaat, die straaljagerpilot wilde worden, maar daarvoor te slechte ogen had - hierop berust de verwijzing in het gedicht - was in deze periode leraar maatschappijleer aan het LMC en nog lid van de KVP. Daarnaast was hij boekhouder, in welke hoedanigheid hij Cornets de Groot wel met diens belastingaangifte hielp, en ook bij hem aan huis kwam. De parallel tussen de Partij van het Uiterste Midden van Théodore de Saint-Juste Milieu en de naam van de Centrumpartij (en later Centrum-Democraten) kan ons inmiddels niet ontgaan. Nadat Janmaat zich als leider van die partij ontpopte distantieerden Cornets de Groot en de school zich van hem, zoals uit latere publicaties in de *Gele Vellen* ook blijkt. 🌱

Luisteren naar lezen is een *oorzaak* *of* Een woord ter handhaving van het redelijke

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 5 [december 1977]

Wanneer het allemaal nog doorgaat wat de minister van onderwijs voorzweeft, dan zal binnen afzienbare tijd 't s.o. 1 Lezen voor het vak Nederlands worden afgeschaft.

Gelukkig maar, helaas!

Want helemaal plezierig vind ik dit voornemen niet.

De overweging van de minister munt uit in stomme eenvoud door 's mans onvermogen tot oordelen in dit opzicht. 'Lezen is een vaardigheid die enkel en alleen voor jonge vaders en moeders van belang is'. En daar leiden we nu eenmaal niet voor op.

'Weest praktisch, lezers, weest praktisch, - tijd en toestand eisen om het zeerst dat gij het u tonen zult', schreef Potgieter al; praktisch worden 'tot verstraming toe van menige snaar, die weleer trilde in uw gemoed...' Maar met je gemoed hoef je bij de minister niet aan te kloppen, en ook bij andere tijdgenoten nog maar nauwelijks - tenzij er een festival voor georganiseerd wordt in werelddavens met eroscentra.

Waarom ik dan toch gelukkig ben - althans ten dele - met dit vooruitzicht zit hem in het jaarlijkse geharrewar dat speciaal dit soort s.o. op onze school veroorzaakt. Want alweer is er een groep ontevreden onder de leerlingen, alweer doet de mening opgeld dat er hier leraren zijn bij wie je voor dit s.o. op rozen zitten zou, en anderen die je in de doornen werken.

Maar van meet af aan weet *iedere* leerling, van welke leraar hij ook onderricht krijgt, welke eisen zo'n man stelt, welke normen hij aanlegt bij de beoordeling, hij weet vooral ook wel degelijk, h^oe hij zijn leesbeurt moet voorbereiden; een leerling kan op grond van deze gegevens zijn strategie vooruit en v^{er} vooruit bepalen: *niemand* hoeft slachtoffer te worden van het s.o. lezen - want wanneer ergens geldt: 'Loon naar werken, dan is het hier.

Ik sprak met een leerling, niet van mij, die met de hem toebedeelde zes niet tevreden bleek. Of ik wist wat eraan gedaan kon worden? Bij navraag bleek dat hij er met een kranteberichtje maar zijn gemak van genomen had! Ik vond dan ook dat hij voor zijn proeve van bekwaamheid rijkelijk beloond was, en toen hield het drammen vanzelf op.

Het is ongetwijfeld waar dat de beoordeling van een leesbeurt zijn specifieke moeilijkheden heeft. Maar het programma voor het s.o. is dan ook zo ingericht, dat een leraar de kandidaten op hun persoonlijke m^{er}ites beoordelen kan. Daarom heeft de sectie destijds besloten, dat iedere leerling zijn eigen tekst mag kiezen, - een tekst die nauw aansluit bij de kwaliteiten van zijn stem en bij zijn talent daarmee te spelen. Het s.o. komt daarom een groot stuk tegemoet aan het individualisme van de kandidaat, en als die er onder zulke omstandigheden n^og niet in slaagt op zijn minst een 6 te veroveren, dan moet hij maar es in de spiegel kijken in plaats van naar zijn leraar. Met boeken is het trouwens als met spiegels: als een aap erin kijkt, kijkt er geen filmster terug... 2

Opgemeld individualisme maakt het een leraar ook mogelijk zijn kandidaat als een individu te

zien en te beoordelen. De stem alleen al geeft stof tot overpeinzing: wat is het karakter van die stem? Een diepe, zoete, versluisde, kinderlijke, krachtige, hypnotiserende, hese, bijtende, muzikale? Er zijn karakteristieken nodig - even uitgebreid en veelzeggend als bij de typering van wijn in zwang zijn. Hoe past die stem bij het stuk dat we te horen krijgen? Past deze langademigheid bij dat fragment uit Schierbeek? Dit snelle zeggen bij dat expressionisme? Is de stem betrokken bij de tekst, eventueel bewogen, of juist afstandelijk, neutraal, objectief - of ronduit onverschillig? Waarom raad ik Bomans af, en Carmiggelt, als leesvoer voor het s.o.? En waarom verrast het mij, als een stoutmoedige mijn raad in de wind slaat, en voortreffelijk uit Bomans leest, terwijl zijn klankvorming zo heel anders is dan die van het grote voorbeeld?

Wanneer het 'technische' lezen in orde is - het articuleren, het ABN of nagenoeg, de snelheid, de accentuering etc., dan is het in dit soort zaken, dat een beoordelaar de verfijningen van zijn waardering zoekt. En het zijn precies die verfijningen die de ontevreden weg willen werken: de neerlandisten moeten 'op één lijn' staan; de beoordeling moet voor allen gelijk zijn.

Ga er maar aan staan - het is niet zo moeilijk.

Schaf de afspraak af, dat iedere kandidaat zijn eigen tekst kiest. Neem de nieuwsuitzending van de vorige dag op, schriftelijk en op de band. Want die tekst moet gelezen worden - door alle kandidaten, en hun zeggingswijze wordt vergeleken met het origineel.

Wie het precies zo doet als Fred Emmer, krijgt een tien, en wie beneden de maat blijft, is een plastic zak vol rammelende klanken, die naast die emmer niet misstaat.

CN

NOTEN

1. Schoolonderzoek. ▲
2. Een parafraze van een gezegde van de aforist Georg Christoph Lichtenberg (1742-1799): 'Denn es ist mit Büchern wie mit Spiegeln, wenn ein Affe hineinguckt, kann kein Apostel hinausschauen'. Cornets de Groot citeert dit jaren later, in deze [dagboek aantekening](#) van 28 april 1986 nog op betekenisvolle wijze. ▲

Een krabbel...

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. 6 [januari 1978]

Het nieuwjaarsnummer komt dit keer wat laat uit de bus, en ik zal u twee redenen opgeven waarom dat toch wel begrijpelijkheden is. De stroom van informatie komt maar langzaam binnen; er is dit keer eigenlijk alleen de invulling van de rubriek *Officieel en officieus*. En verder hebben zich in mijn privéleven verblijdende, maar ook zeer tijdrovende gebeurtenissen voorgedaan, zodat ik pas later de achterstand op het stuk van de communicatie kan inlopen. Machteld kreeg van mijn collega's een mooi oranje kleurig jasje, waarvoor hierbij gaarne de dank van moeder, dochter en vader. [1](#)

Op school heeft het leven niet stilgestaan. We hebben een heldhaftige strijd op het voetbalveld geleverd tegen de leerlingen van vwo-vier, en die ook gewonnen met drie - één. Het zou te ver voeren de prestaties van alles leden van het lerarenelftal op te sommen; ik volsta met het noemen van de naam van Hans Willers, die stoere kracht aan snelheid paarde, op een wijze die alleen nog maar werd geëvenaard door de keeper Mey, die het net achter de doelpalen maar één keer echt nodig had. Jammer dat we van sommige aanvallen geen reprise kregen in slow motion; is daar in de toekomst niets aan te doen?

En verder de toneelvoorstelling *Onder het melkwoud* in de sublieme bluftaal van Dylan Thomas, in de subtiële opvatting van Jan Verstappen. Waarbij de blinde kapitein Kat als de ideale luisteraar, gezeten op verreweg de beste plaats in de zaal, zijn gehoorswaarnemingen aanvult met gehoorshallucinaties en ons al doende tot deelgenoot maakt van zijn visioen: een door 'vertellers' gemanipuleerd toneelpersoneel. Zo zijn mensen ook, dacht ik. Al hoeven ze zo niet te blijven. En als dat tot de kijkers doordringt, hoezeer ook onbewust, dan is dit toneel weer schooltoneel in de geest van Jan Verstappen geweest. Een 'hartelijk gelukgewenst!' is hier dan ook wel op zijn plaats.

U zult wellicht opmerken dat deze afleveringen van het *IB* wat mager is uitgevallen: zo ontbreekt deze keer het vervolg op het reisjournaal van Hans Learbuch, waarvoor gaarne excuses, maar hier in Leiden tijdens de vrije dagen kwam ik tot de ontdekking dat ik geen stencils meer had, en dus de volgende keer dan maar met dubbele afleveringen moet gaan werken.

Wel vindt u behalve het reeds genoemde *Officieel en officieus* een bericht van Klaas en een overzicht van Leo Peeters m.b.t. de bar de laatste tijd. De Leede zal nog komen met een verslag van de bestuursvergadering. Wester heeft een gedicht voor ons in petto, en dat is het dan voor deze keer.

CN

NOOT

1. Machteld, Cornets de Groot's vierde kind, werd op 17 december 1977 geboren uit zijn tweede huwelijk met Leonarda op den Akker. Zij is vernoemd naar een gedicht uit Potgieters *Liedekens van Bontekoe*, waarover Cornets de Groot schrijft in [1975. Het jaar van de vrouw.](#) 🌱

Een krabbel...

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

***Informatief Bulletin*, jaargang 9, nr. [7], februari 1978**

'Wat zijn drie uur ten opzichte van de eeuwigheid?' vroeg een treinconducteur toen er een trein wat lang op zich liet wachten. En, voeg ik er aan toe: wat is te laat?

Het *I.B.* maakt er een goede gewoonte van altijd op tijd te zijn; d.w.z. niet om de veertien de dagen, of eens in de maand of tien keer per jaar, maar gewoon: het verschijnt als de tijd tot verschijnen daar is.

Ik hou me nauwgezet aan deze regel en ik zal dat ook blijven doen, omdat het een gezonde en vooral redelijke regel is. Al gebeurde het onlangs dat ik alles in het werk heb moeten stellen om - terwijl ik afwezig was omdat andere plichten riepen - tóch *op tijd* met het *I.B.* te komen. Als er maar kopij is, is geen moeite me te veel.

Wanneer ik dan ook een stencil lees, van de Financiële Commissie, van de hand van drs. J.L.W. van Oyen, en aan belanghebbenden gericht, dat begint met de retorische wending: 'Nu de "gele vellen" alsmaar niet verschijnen...', wrijf ik me de ogen uit - en niet omdat ik Van Oyen niet geloof, of de Commissie niet - integendeel! Ik geloof mijn ogen niet. [1](#) Ik wil volstrekt niet ontkennen dat een zekere grilligheid of zorgeloosheid - eigenschappen die een financiële commissie ten enenmale zouden ontsieren - eigen is aan mij. Ik keer me tegen de suggestie die er van de retorische openingswoorden uitgaat als zou slordigheid of gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel oorzaak zijn van het later nieuwjaarsnummer. Dat is beslist niet het geval. En al weet ik natuurlijk wel, dat sommige trekken die de rekenkundige niet passen wellicht het bestaansrecht van de losbol uitmaken - van een weinig zorgeloosheid gaat een onmiskenbare bekorning uit - ik zal de laatste zijn om met een dergelijke argumentering het ingebouwde verwijt in opgemeld schrijven van opgemelde commissie te ontzenuwen.

Ik zeg alleen dat deze redacteur van het *I.B.* niet geroepen is te raden wie er op welk moment iets te vertellen heeft. Integendeel. Wie iets te zeggen heeft, komt naar die redacteur toe, drukt hem een paar papieren in de hand en zegt: Dat is informatie, er is haast bij. En dan is deze vloermat op de hoogste verdieping niet te beroerd om te zorgen dat alles met spoed in kannen en kruiken komt.

Hebt u dus informatie die snel doorgegeven moet worden, passeert u mij dan niet, maar loop es over me heen - en dan geen hele mars, [2](#) en niet in het openbaar als dat enigszins vermeden kan worden. Alles komt dan echt in orde, en *op tijd*.

Ik wacht op uw bijdragen - ik heb geen haast.

'Geen winter duurt zo lang als mijn geduld', zegt de dichter, [3](#) en ik zeg daar van harte 'Amen' op.

II

U ziet dat het nieuwe nummer van het *I.B.* in de kop het portret van onze Doe het zelf-filosoof Cor Wester draagt. De sterk gelijkende prent is van onze illustrator Rob Gerrits. Veel meer aanleiding tot illustreren geeft deze aflevering niet. De bedachtzame aard van onze eenzame fietser weerspiegelt de geest van de samenstelling der artikelen.

Learbuch vervolgt zijn leerzame tocht door Istanboel, Frans van der Horst komt met een bijdrage die verrast: wij kennen hem immers als de bedachtzaamheid in persoon: wat

voorover gebogen in weerwil van zijn rechte rug, de hand als tot zwijgen manend aan de mond gebracht, zijn blik die brillenglazen doorpriemt - en deze bijdrage versterkt dat imago niet, maar verandert er iets aan door een zeker entoesiasme dat van dit artikel uitgaat.

Verder een groot gedicht van Cor Wester, *Ochtendgloren* genaamd, dat m. i. symbolisch is voor de manier van denken die Cor erop na houdt. De formulering heeft de schijn van het logische, de schijn van objectieve observering; toch leer je uit dit gedicht dat woorden geen betekenis hebben, maar er één krijgen - door gebruik. Het zal niet meevallen om voor ieder woord 'is' bv. een passend synoniem te vinden...

Zijn queeste op de fiets brengt hem in ieder geval tot opzienbarende ontdekkingen, hoe banaal ook, en zelfs hoezeer ook bedenkelijk van allooi, hier en daar. Maar het zijn allemaal stapjes, voorbereiding, op de sprong in de psychische realiteit, die niet geheel logisch te

verantwoorden is, en die in de ontboezeming 'De mens is mans' wordt verwoord. De uitdrukking wordt daarbij ook van onderen nog besprongen, hetgeen op indrukwekkende wijze gestalte heeft gekregen in de typografie. Op zoek naar wat dan ook, kan de zoeker wat dan ook vinden; êta is twee gedeeld door kappa, zo zit dat; Cor geeft altijd te denken...

Eindelijk heeft onze gastredacteur Théodore de Saint-Juste Milieu weer es iets afgescheiden, uit Delft nota bene. Ik zeg er niks van maar koester mijn twijfels over de visie die hij huldigt.

De werkelijke reden tot het verschijnen van dit bulletin is het door De Leede geschreven verslag van de jongste bestuursvergadering, bij welke gelegenheid het *Peter's Principle* [4](#) als leidraad bij benoemingskwesities radikaal overboord werd gegooid.

De inhoud van dit bulletin treft u elders in dit nummer aan.

NOTEN

1. De zegswijze 'de ogen uitwrijven' ter aanduiding van ongelof, wordt door Cornets de Groot nogal eens gebruikt. Zo in [Intieme optiek](#): 'Is het niet om er je de ogen bij uit te wrijven?' In [De kruik van de waterman](#): 'Hij plaatst daar een opmerking die mij dwong mij de ogen uit te wrijven'. En in [Een drievoudig manifest](#) ten slotte: 'De ogen wrijven zich de perspectieven uit!' Allicht is de uitdrukking blijven hangen nadat Vestdijk die aan het begin van zijn schrijverschap op Cornets de Groot toepaste, en wel in diens [antikritiek](#) op *De chaos en de volheid*. Vestdijk schrijft daar: 'Ondanks enkele op- en aanmerkingen, die ik niet verzwijgen wil, heeft [Cornets de Groot] zich (...) van zijn taak gekwetend op een wijze die (...) mij weliswaar nu en dan noopte mij de ogen uit te wrijven, maar zelden of nooit omdat het gestelde mij totaal onverdedigbaar leek'. Trouwens ook de zegswijze 'Nu is het niet dat ik [naam] niet geloof, - ik geloof mijn ogen niet' bezigt Cornets de Groot hier niet voor het eerst; ze komt voor in zijn ontslagbrief aan de afdeling Onderwijs van Den Haag. Zie daarvoor [deze inleiding](#). 🟢
2. Vrij naar een uitspraak van zijn zwager Heeresma: 'Men kan over mij lopen, zeker, maar geen hele marsen.' 🟢
3. H.W.J.M. Keuls (1883-1968). Cornets de Groot geeft de regel op [deze plaats](#) in *Intieme optiek* als voorbeeld van een vergelijking. 🟢
4. 'In a hierarchy every employee tends to rise to his level of incompetence', in 1969 geformuleerd door dr. Laurence J. Peter. 🟢

Het vervolgverhaal van Hans Interview met SJ...

Théodore de Saint-Juste Milieu

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. [7], februari 1978

SJ. Hoe was Istanboel? 1 Als ik alles moet geloven is het daar een zootje.

LB. Ach wat, al die verhalen. Ik ken ze, vaak genoeg uit onverdachte bron, *Vrij Nederland*, *Der Spiegel*. Van die bladen zou je enig begrip voor een andere mentaliteit verwachten. Maar hun verslaggevers moeten met een goed verhaal komen, lekker sappige story, beetje gek, beetje sensatie. Ook linkse journalisten zijn produkten van de konsumptiemaatschappij. Dan krijg je verhalen van: als je voor een stoplicht wacht, riskeer je te worden aangereden, of fietsen is in Istanboel onmogelijk, of ze rijden als woestelingen. Nou, ik heb nergens stoplichten in werking gezien. Dat zal wel z'n reden hebben. Werd er verkeer geregeld, dan was het door agenten. Verder was het de totale chaos, dat zeker. Maar daar zijn we toch doorheen gefietst. Hoe doe je zo iets? een beetje inzicht in hun mentaliteit maakt het makkelijker. Verkeersregels vergeten, verstandhouding leggen in een verkeersknoep. Daar hebben ze een handgebaar voor (doet het voor), als ze iets zonder woorden vragen. Dat deed ik ook, vragen. Ze keken gek, maar wuifden ons steeds door. Wat dat aangaat was die stad voor ons fietsers veiliger dan de grote weg.

We zijn 00 km omgereden om 's werelds dodenweg nummer één te vermijden, de Autoput tussen Oostenrijk en Bulgarije. Daar vallen elke dag tien doden. Maar toen we om Albanië heen waren en in de buurt van Skopje, hadden we geen keus meer en moesten wel. De grote stroom naar Istanboel en het Midden-Oosten is er dan af, er is nog hoofdzakelijk verkeer op Griekenland. Maar dan nog, vooral bij de grote steden Skopje, Saloniki, Istanboel, hadden we het niet lollig. Stel je voor, een tweebaansweg, zonder vluchtstrook, zonder berijdbare berm, zonder langzaam verkeer, zonder autoweg met de gebruikelijke snelheden. Daar konden twee elkaar tegemoetrijdende vrachtwagens elkaar wel passeren, maar niet meer als er nog es een paar fietsers tussen zaten. Ze jakkerden met 100 km voort, kolossale bakbeesten uit allerlei landen, als ze langs je heen stormden, wierpen ze een luchtschok voor zich uit. Dan kreeg je een duw naar rechts en meteen daarna door de zuiging weer naar links. Soms waren het er twee drie achter elkaar, zodat je het stuur stevig beet moet houden om niet de macht erover te verliezen. Je werd echt heen en weer geslingerd. We knepen hem allemaal in die situaties. Speciaal voor de moeilijkste, die van twee vrachtwagens plus wij, hadden we afgesproken: wegwezen, de berm in, als we de kans nog kregen. Het is nooit gebeurd. Als wèl? Die wagens kunnen met hun snelheid nooit op tijd remmen. Ik denk dat we waren weggevaagd, weggemaaid.

SJ: Istanboel?

LB: Oh ja die verhalen. Ze jatten je fiets onder je gat vandaan, alles 'dreckverkrustet', je krijgt een mes tussen je ribben, je wordt afgezet, bestolen. Ze breken je auto open. Ik heb met toeristen gesproken, wier auto was opengebrosen. Dat was niet dáar gebeurd, nee, dat was ze in Amsterdam overkomen.

Tijdens de voorbereidingen voor de reis was er een kandidaat-deelnemer, die afzegde, omdat men thuis het reisdoel niet passend vond. Turkije was wel interessant, maar er wonen Turken.

Of, een negatief waardeoordeel, omdat: 'Ik ken een Turk. Die geeft al zijn geld uit aan hoeren en goue tanden'. Er zijn heel wat gezinnen, waar dit soort generaliserende veroordelingen gemeengoed zijn.

Istanboel. Het is een barse stad met grote sociale tegenstellingen. Het meest stuitend vond ik de mensen, die als lastvee fungeerden. Die sleepten zware vrachten op hun rug, tot meterslange bergmeubels toe. Ze liepen daarbij zo krom, dat hun handen de grond bijna raakten. Het leken wel slaven. Zo iemand is blijkbaar goedkoper dan een ezel. Tegen de hardheid van het dagelijks leven in die stad, doen de miljardenrijdommen van de sultan, zoals die in zijn paleis staan uitgestald, nogal onwezenlijk aan. Theekopjes met diamanten, metershoge massief gouden kandelaars, gewaden met edelstenen bezaaid, waterpijpen met edelstenen, wapens met edelstenen, troonzetels met edelstenen, gouden bestek met edelstenen, of gewoon maar edelstenen. We werden er flauw van, - moet je dat nou weer zien. Of, ik geloof het langzamerhand wel. Gemelijk en lacherig over de exorbitante opeenstapeling van rijkdommen zijn we weggegaan, eerst de tuin in om te rusten, later naar 'onze' straat, waar we logeerden, vlak bij de Aya Sofia en de Blauwe Moskee. Daar wist iedereen dat we met de fiets waren gekomen.

Die wijk bij de Aya Sofia is trouwens een gek buurtje. Het wemelt er van de hippies, lieden wier voorkomen en outfit herinnert aan een periode, dat de wereld scheen op te breken naar nieuwe dimensies. Ze zijn hier vrijwel uitgestorven, verburgerlijkt is het niet? Die wijk was hun reservaat, had ook een draaischijffunctie voor ze. Allerlei kleine reisbureaus verkopen reizen, zowel naar Afghanistan, als naar Parijs en Amsterdam. Of een ondernemende knaap heeft in een busje wat stoelen gemonteerd, zet het ding langs de kant, groot bord erbij: 'Morgen vertrek ik naar Amsterdam, nog twee plaatsen vrij'.

Nee, contact hadden we niet met ze, met onze kortgeknipte koppen...

SJ: Er is dus van al die verhalen niets waar. Iedereen liegt.

LB: Bewust liegen niet, meestal. Het is een zienswijze, eigenlijk steeds dezelfde. Ze - de Nederlandse toeristen, - bekijken die andere samenleving door een vergrootglas, zien 'fouten' met Nederlandse ogen en opvattingen, snappen bv. niet dat je een voor dezelfde hoeveelheid gebak in dezelfde zaak de ene keer een beetje meer/minder betaalt dan de andere keer. Dat kan toch niet? Waarom niet? Als een getal niet zo'n absoluut vaststaande waarde heeft als bij ons, kan dat best. Dan is zo'n klein verschil niet gek.

Als je alleen maar wilt beleven van achter de coated ramen van een airconditioned touringcar, of vanaf het dakterras van Hilton, kun je beter thuisblijven. Van bovenaf is het gewoel in Istanboel inferieur. Bovendien, dia's van de Aya Sofia zien hier ook verkrijgbaar. Ze (nou ja, niet iedereen) zien o zo scherp, wat er elders aan schort, maar vergeten wat er in hun eigen omgeving - die ze gewend zijn - ontbreekt. Om maar iets te noemen: wat wordt er bij ons niet overvallen, geroofd, gestolen. Wij fietsers hebben herhaaldelijk tegen over elkaar de overtuiging uitgesproken, dat het in de Nederlandse steden wat dat aangaat, erger is dan in Istanboel.

Wordt vervolgd.

NOOT

1. Anderhalf jaar hierna, in 1979, zou Cornets de Groot zelf naar Istanboel op vakantie gaan. De stad riep in hem herinneringen wakker aan zijn jeugd in Indië, een ervaring die hem de stof leverde voor zijn tweede roman [Tropische jaren](#). 🌱

Kiespijn

Théodore de Saint-Juste Milieu

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, jaargang 9, nr. [7], februari 1978

Of: Waarover men niet spreken kan, daarover moet men lachen (J.H. Donner)

De volgelingen van Sartre: de bloussons-noirs uit het Parijs van de jaren '50 ('Moi, je suis un bon luron, je suis existentialiste!') zijn door de Wittgenstein-discipelen tot zwijgen gebracht: zijn leer vindt alleen in obscurantistische milieus nog ingang, en ik ben daar in Delft, met 3 havo getuige van geweest. De filosofie van het kiezen was er aan de orde van de dag, en de sartrianse sfeer - de bar, de muziek, het lichamelijk geweld op de dansvloer en de gevoelens van verlatenheid bij de ongeëngageerden - ontbrak geenszins; sartrianse uitspraken in de geest van: 'elke klas krijgt de klasseleraar die hij verdient' welden spontaan op in deze omgeving.

Is het jeugdsentiment van mij dat dit gedoe me zo aanspreekt? Overdag werd het doen in gespreksgroepjes in zijn wildheid beperkt: men dacht erbij na. Ook dan komen er de nodige slogans aan te pas. 'Kennis is macht' is er zo één, die bv. aanstekelijk werkt bij hen die wiskunde in hun pakket kiezen, niet omdat ze dat zo leuk vinden, maar om dat het vak een sleutel lijkt, die allerlei gesloten deuren zal openen. Het wil mij voorkomen dat de wiskundeleraar zelf het bedriegelijke van deze opvatting zal willen aantonen. Dit hevig willen kan niet genoeg gedemocratiseerd worden, omdat men daarzonder nooit tot het inzicht komen zal, dat hoe onbegrensd onze begeerte ook is, zij toch machteloos blijft, wanneer 't kunnen ontbreekt. 1 De tegenstelling komt eveneens voor. 'U weet zoveel', zei een meisje tegen de leraar. Die haar al gauw uit kon leggen dat het verschil tussen haar en zijn weten in verhouding tot wat er te weten valt, eenvoudig in het niet verdwijnt. Moet zo'n kind er niet voor worden behoed uitsluitend die vakken te kiezen, waarvoor het in ieder geval geen, of op zijn slechtst een kleine onvoldoende krijgt?

De sterke nadruk die het *kiezen* krijgt in deze omgeving verleidt (onbewust) tot het denkbeeld dat 'kiezen' en 'persoonlijke verantwoordelijkheid' correlerende begrippen zijn. Dat een keuze noodlottig kan zijn, is veel helderder in te zien, dan de omstandigheid dat het noodlot ons soms een keuze aanreikt (kiezen tussen straf of Surinamer worden). Dat je soms wel es tegen je eigen belang in moet kiezen ('Nee, nee - die steekpenningen neem ik niet aan') is volslagen nieuw. Zo'n meisje dat de 'makkelijke' vakken in haar pakket kiest, begrijpt niet dat ze in wezen óók tegen haar belangen in kiest - zonder dat de moraal dit gebiedt. Het probleem dat haar groep behandelde was de vraag: 'Moet je kunnen wat je wilt, of moet je willen wat je kan?' De leider van die groep was het met haar eens, dat je niet iets willen moet, wat je niet kan. Maar leg es uit dat in haar geval de grenzen van het kunnen niet zijn onderzocht, niet vastgesteld, en dat derhalve ook aan het willen geen grenzen zijn gesteld, en dat dit zweven tussen willen en kunnen kan worden opgelost in een streven naar iets méer dan een feestpakket? Willen, kunnen, kiezen, pogen, doen. Het is vrij eenvoudig: men moet willen (en doen) wat men kan. En wat men zelf niet wil, moet men een ander niet aandoen.

Théodore SJ

NOOT

1. Vergelijk deze sleutelpassage uit *De kunst van het falen*: 'Nijhoff hield het woord voor "creatief", omdat hij bijzonder gevoelig was voor de sensatie van de breuk tussen wat hem plannend voor ogen stond en wat zijn pen scheppend voortbracht. Wie deze sensatie als aanleiding aanvaardt om te theoretiseren, komt vanzelf tot de praktijk van het autonome gedicht, het zelfwerkzame woord. Men kan ook praktisch zijn en de theorie lanceren dat een mens niet handelt zoals hij wil, maar zoals hij kan: geen mens kiest zijn eigen gedachten. Maar misschien slaagt hij erin ze althans te beheersen, en als hij geluk heeft, stijgt zijn kunnen boven zijn willen uit'. [De kunst van het falen](#), p. 120. 🌱

Een krabbel...

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

***Informatief Bulletin*, 9e jaargang, nr. 327 [8], maart 1978**

De proefwerkweek is begonnen, de tentamens zijn bijna achter de rug, de boekenweek is voorbij en daarmee een best wel aardige dag met Maarten 't Hart en Maarten Biesheuvel, die in de kantine voor een honderdkoppige menigte voorlazen uit eigen werk.

Mij heeft deze ervaring wel weer aan het denken gezet. Als ik Albert Vogel 1 hoor - ik herinner me zijn stem uit *Fatabanana 2* een paar jaar geleden -, als ik hem daar gedichten van Lucebert hoor zeggen,... Lucebert is een eenvoudig man met een ziel onder zijn trui, een Amsterdammer met Jordaanse zwier bij alle bescheiden zwijgzaamheid, - als ik hoor hoe Albert Vogel Lucebert voordraagt, dan denk ik: 'Hoe mooi, en hoe verkeerd bij alle mooiigheid!' Hoe wordt hier een dichter vakkundig, esthetisch, letterkundig en intellectueel om zeep geholpen. Want zo is Vogel: een kunstkenner, een beschaafd en ontwikkeld man. Het ontbreekt hem alleen aan gevoel voor niet-dekadente poëzie; hij had dit m.i. niet moeten doen...

En dan hoor ik opeens Maarten 't Hart, met zijn uit een toegeknepen hartstreek ontsnapte stem. Hij leest snel, alsof de dood hem op de hielen zit, denk ik in het begin. Maar wie schetst mijn verbazing als in het verhaal aan de orde komt *dat* de dood hem op de hielen zit? Dat deze gevoelige, wat mannelijk aandoende Cherubino-stem-in-nood heel aardig past bij het werk dat hij schrijft? Hij komt kennelijk uit het Westland, zo blijkt uit het verhaal, en ik let op: is het te horen? Is dit ABN? Maar mijn pogen wordt niet beloond. Ik luister naar die stem, dat verhaal. ABN? In wezen interesseert het me geen lor.

Biesheuvel plaatst me voor geen kleiner probleem! Er is geen woord, geen klank, geen klinker, of hij wordt nadrukkelijk genasaliseerd. Wat een spraakgebrek bij een wel degelijk dragelijke stem. Wat klinkt dat onverwacht - bij een schrijver. Maar wat heeft het een humoristisch effect bij een komisch verhaal zoals hij schrijven kan! Hoe verkeerd, nietwaar? Maar hoe wáar, bij alle verkeerds!
Maar nou de consequenties!

Ik zie me al zitten, cijfers toekennend aan Albert: 'Jongen, het was aardig geprobeerd. Tsja, Lucebert is de moeite waard, maar het is voor jou nog wat te hoog gegrepen, hoor! ach, - ik bedoel: zó hoog hoef je voor Lucebert nou ook weer niet te grijpen... Een zesje. Met een minnetje erbij. Volgende kandidaat!

O, de beide Maartens. Nou jullie kunnen er wat van! Ik heb wel gelachen hoor, maarr... ABN? Enfin. Jij leest te snel en jij moet es naar een logopedist. Een vier is nog te veel. Maar ik schenk je een vijf, allebei!

En andermaal de consequenties:

'Mijn hemel, waar haal ik toch de euvele moed vandaan om cijfers uit te delen aan kandidaten voor het S.O. lezen?'

- Zijn er dan zoveel Vogels bij, en Maartens?

'O ja, er is van alles wat, en nog veel meer... Ik moet ook niet denken aan mijn collega's neerlandisten die toelaten - ik verbied het gewoon, maar hef soms het embargo weer op - dat hun pupillen iets lezen van Carmiggelt of Bomans, - onvergetelijke stemmen, die op zijn best te imiteren, vrijwel nooit te overtreffen zijn.

- Maar als dat nou de moeilijkheden zijn: dat andermans werk zich pas voor voordracht of leesbeurt leent, nadat je ongeveer een cursus toneelschool achter de rug hebt (en dan nog! als ik jou geloven mag); dat eigen werk vrijwel altijd past bij de eigen stem - wat houdt jou dan tegen jouw pupillen toe te staan een eigen opstel voor te lezen op dat S.O.? Je maakt dan minder kans op beoordelingsfouten, denk ik.

'O, voor zulke fouten ben ik niet bang. Ik ben bang dat mijn leerlingen zullen zeggen: "Wees nou es eerlijk, - ik las dat verhaal van Maarten 't Hart toch beter dan zichzelf?"

Wat wil zo'n leerling eigenlijk? Een tien en een champagnefuij op een schip? We moesten zulke dagen eigenlijk maar helemaal niet meer organiseren. Het sticht alleen maar wanorde op school en verwarring des geestes bij ons.'

- Maar je kunt voor die kandidaten toch dezelfde norm hanteren als je nu aanlegt voor Vogel en de beide Maartens?

'Ja, maar wat is dat dan voor norm?'

- Wat heb je dan gedaan om in dit gewetensconflict te geraken?

'Ik ben gewoon naar die kantine gelopen...'

- Precies, dan kun je het zeggen in de woorden van Lucebert:

*Ik heb daarom de taal
in haar schoonheid opgezocht
hoorde daar dat zij niet meer menselijks had
dan de spraakgebreken van de schaduw
dan die van het oorverdovend zonlicht*

en naar die norm oordeel je.

'Ja, dank je wel. Je denkt zeker dat mijn collega's *gek* zijn?'

II

In dit nr. dat helaas verschijnt in een tijd dat proefwerkweek en tentamens het CN onmogelijk maakten zorgvuldig overleg te plegen met Hans Learbuch over het vervolg van zijn zoektocht en met Cor Wester over een verzameling notities bij zijn gedicht, weshalve hun bijdragen pas in het hierna volgende nr. zullen worden opgenomen, vindt u een *Verslag*

Inspectievergadering, waarin mij de uitlating treft - vanwege het diepmenselijke - dat vooral het informele: de lunch, de pauzes, van groter gewicht zijn geweest voor de verslaggever, dan de mededelingen en de voordracht waarmee de vergadering besloten werd. De fractie heeft veel werk verzet, veel nagedacht over dringende problemen, en zet de uitkomst van haar bedenkingen in de helderste bewoordingen uiteen. Wil Dusseldorp en Herman Bernaards vertellen u iets over bemoedigende ervaringen met de tweede correctie. Van Joke Davids een oproep tot medewerking aan het te maken *Lustrumboek*.

CN

NOTEN

1. Albert Vogel (1924-1982), Haags voordrachtskunstenaar en publicist. 🟩
2. *Fata Banana*, theaterstuk van de Haagse toneelgroep Scarabee, geschreven door Lucebert. Zie Cornets de Groot's inleiding en essay [Fata Banana](#). 🟩

Muziekfestijn op Lodewijk Makeblijde College

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, 9e jaargang, nr. 328 [9], [april 1978]

**Knipsel uit *Het Binnenhof*:
Muziekfestijn op Lodewijk Makeblijde College**

[...] Gisteravond vond op het LMC in Rijswijk een muziekfestijn vol variatie plaats waaraan zeer velen van de leerlingen en leraren hun bijdrage leverden. [...] Het slot van het programma was een alleraardigst optreden van Rudi Cornets de Groot, neerlandicus, die met een aantal onvervalste smartlappen (van Speenhoff tot STER) 't LMC-festijn uitluidde.

De fietstocht van Hans - Vervolg

Théodore de Saint-Juste Milieu

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, 9e jaargang, nr. 328 [9], [april 1978]

SJ: Je hebt de vorige keer gezegd dat jullie fietsers de stellige indruk hadden dat er in de Nederlandse steden meer wordt gestolen dan in Istanboel. Waar baseren jullie dat op?

LB: Onder meer op het gemak waarmee winkeliers in Istanboel frisdranken en bier aan de buitenkant van hun zaak etaleren. Bij ons worden die flesjes gepikt, daar staan ze de hele dag buiten. Om maar een voorbeeld te noemen...

SJ: Waarom doe je dit, dat fietsen, die moeilijkheden...

LB: Waarom schilderde Van Gogh, componeerde Beethoven, schreef Ibsen toneelstukken, is Lauda autocoureur, Zoetmelk wielrenner? Waarom houdt een jongen van blonde meisjes en valt een ander op negerinnen? Is het een manier van leven? Is het een manier om uitdrukking te geven aan een levensgevoel?

In het gezin waarin ik ben opgegroeid werd geen sport beoefend. Het kan nl. dat je een bepaalde sport in je familie hebt, waarvoor ieder aanleg heeft en elkaar stimuleert. Ik kan zó een paar voorbeelden geven van gezinnen, waarin verscheidene zoons fanatieke fietsers zijn. Hoe komt zoiets? Sociale invloeden, lichamelijke predispositie? En waar komt dan de sportiviteit vandaan van iemand die wordt opgevoed in een omgeving, waarin absoluut geen belangstelling bestaat voor sport?

SJ: De vraag blijft dus open. Maar misschien kun je wel antwoorden op de vraag wat de zin is van dit alles?

LB: Van zo'n fietstocht? Wat voor zin heeft een symfonie van Beethoven? Wat voor zin hebben de aardappeleters van Van Gogh? Heeft Lauda met zijn wereldkampioenschap de maatschappij veranderd? Wat voor zin heeft het de noordwand van de Eiger te beklimmen, of beter nog, de Mount Everest, eerst met een groepje en zuurstofmaskers en later, om het noodlot te tarten in je eentje en zonder masker? Wat was de zin van de maanlanding? De Teflon-pannetjes? Ach, laat me niet lachen. Nou doen ze ons geloven dat huisvrouw Modaal reikhalzend in de keuken heeft zitten hunkeren naar de komst van die pannen. Die Teflon gaat een paar jaar mee, maar een gietijzeren braadpan generaties. De ruimtevaart dient de vooruitgang, o ja? Welke, en van wie? Zo zouden ook sportmanifestaties een gunstige invloed hebben op de mentaliteit van het mensdom. Nou, we weten ondertussen wel beter. De Kunst. Die moet een sociale functie hebben. Als ze die heeft is er van kunst geen sprake meer, maar van kramp of schuim. Kunst noch sport zijn sociaal-politiek relevant. Maar dan wéér: hoe komt iemand ertoe om wekenlang in de Himalaya zijn leven te riskeren, elke minuut, om zijn topprestatie te bereiken? Die bezigheid heeft toch ook totaal geen zin, er zijn zelfs geen grote bedragen mee te verdienen. Hoe komt iemand ertoe zijn lichaam volledig af te beulen, totdat hij helemaal niet meer kan, en dat in het besef, dat hij zich een volgende keer opnieuw totaal zal inzetten. Die mensen zijn er niet zoveel. Zelfs in hun jeugd zijn de meesten niet bereid zich volledig uit te putten. Over zieke mensen is kilometers boek geschreven, maar over de supergezonden weten we niet zo veel. Bij sommige sportmensen kun je bijna spreken van verslaving. Neem Lauda. Die man is uit de vuurzee van zijn bolide als misbaksel tevoorschijn

gekomen. Eén op de drie autocoueurs sterft op de baan. Dat weet hij best. Ondanks alles gaat hij door. Okee, hij is betrekkelijk jong, verdient grote bedragen. Die dingen tellen mee. Of Messner, momenteel de bekendste Oostenrijkse alpinist. Die verloor zijn broer in de gletschers van de Himalaya, mist de helft van zijn tenen door bevriezing. Hij is netjes getrouwd, maar gaat steeds weer op expeditie. Als hij daarvan terug is, komen na een poosje het plannenmaken en de onrust weer bij hem boven, zegt hij. Hoe moet hij zijn drijven rechtvaardigen? Bij hem halen ze Freud erbij. De symbolen liggen voor het grijpen: het beklimmen van maagdelijke gletschers, het afdalen in rotskloven, de geseling door ijzige stormen of gewoon masochisme, Gotogot, die Freud is toch helemaal obsoleet. Als er nou één produkt van Victoriaanse moraal is, dan is hij het wel. De Amerikanen leggen ook wat stukjes in de puzzel. Een mens die bereid is zich lichamelijk totaal af te beulen, zoekt een 'natural high', geen 'high' door drugs, dus. Ook hij lijdt aan een neiging tot opwinding, de 'stimulus addiction', een weerkerende behoefte aan toppunten, die je vooral bij risico-sportmensen (parachutespringers, autocoueurs, wielrenners) tegenkomt.

Maar er wordt niets mee verklaard. De vraag waarom iemand schildert, componeert, parachutespringt, of juist niet is nog niet beantwoord. Er wordt een beschrijving gegeven van persoon en verschijnsel en dan interpreteert ieder er op los, elk volgens zijn eigen goesting: psychanalytisch, sociologisch, psycho-somatisch, ideologisch en zo voort. Of je neemt van alle recepten enkele ingrediënten en mengt dat tot je een makkelijk smeerbare brij hebt verkregen.

Enfin, de oplossing zal wel in een chemisch laboratorium liggen. En nergens anders. Ik voor mij verklaar de fietstocht naar Istanboel - groots, fascinerend, vol vuur, vol leed, vol vreugde - tot Kunstwerk. Hoe vind je dat?

SJ: Je verklaart niets, je beschrijft alleen maar.

Een krabbel...

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, 9e jaargang, [nr. 10], [mei 1978]

Op de docentenvergadering die voorwerp is van Sjefs temperamentvolle beschouwing - u vindt zijn artikel elders in dit nr. - kwam even het project *Romantiek* [1](#) ter sprake, dat een jaar of 7 geleden, dankzij een paar collega's van de grond kon komen. Niet geheel zonder succes, al was het geen doorslaand succes. Omdat men mij belast had met de verzorging van deze leergang, die, in weerwil van deze beslissing even breed als diep was, vroeg Streng mij op bovengenoemde vergadering om wat informatie over de gang van zaken destijds. Ik heb me er toen vrij snel van af gemaakt, omdat heel die kwestie bij mij in het vergeetboek was geraakt; pas onderweg naar huis bedacht ik me, dat ik er nog een rapport over had geschreven, dat in één van de jaargangen van het *I.B.* terug te vinden moet zijn. Thuis gekomen vind ik trouwens de hele cursus nog terug in een la. De bijdragen van Van de Broek, Molenkamp, Schumacher, Schoonderwoerd, e.v.a. Wij hadden nog het geluk dat juist in die tijd het Mauritshuis een tentoonstelling onder de krankzinnige naam *Schok der herkenning* onderdak bood. Maar het ging om wat er in de ondertitel werd vermeld: Het Engelse landschap der Romantiek en zijn Hollandse Inspiratie. Konings, Schumacher, en alle cursisten en ik zijn er heen geweest. Kom daar *nu* es om bij 4 of zelfs 5 havo! Had ik die la naast me staan, toen Streng mij het woord gaf, ik geloof niet dat ik binnen 3 tellen was gevloerd, zoals nu het geval was! Freud schreef zijn *Psychopathologie des Alltagslebens* - maar dit hier hoort tot de pathologie van de Orde. Waarom heb ik die rommel bewaard? Ik weet er geen raad mee: men heeft dat zelf duidelijk kunnen constateren, men heeft me er - terecht - om uitgelachen... Wat moest ik met die map, die jaartallenlijsten, stencils, notities, - dat kwijtgeraakte rapport? Zaken, waarvan ik het hele bestaan eenvoudig was vergeten, omdat het me kennelijk te veel was, al die onzin te onthouden of zelfs maar in het oog te houden. Men bewaart iets, omdat men er eigenlijk van af wil: dát is het pathologische! Men bewaart het bij voorkeur daar, waar het binnen handbereik ligt. Onze la (vol brieven, verslagen, notities, herinneringen - die onze radeloosheid niet zonder systeem voeden als we er bij gelegenheid op stoten) is de belichaming van ons kwade geweten.

Ik ben die vergadering snel uitgelopen, door de nood gedwongen, helaas, maar toch ook door dat emotioneel conflict, dat jarenlang in het verborgene meegroeide, zó bij de hand, dat het onzichtbaar werd. Want het was niet waardeloos, dat experiment - het had alle zin het nog es te proberen, - en beter: omdat wij ouder, wijzer, volwassener, verstandiger waren geworden na zóveel ervaring! Of níet? Wrakhout - dat is er over van die *romantiek*. Je leest die cursus nog es door, met rode oren van schaamte, niet zonder het gevoel tekort te zijn geschoten. Je kijkt op je zelf terug als op een door veroudering volslagen belachelijk geworden portret: onwijs, op het kinderlijke af, - een dromer. Maar wij waren te klein voor zo'n droom. Er kwam geen vervolg op, het was te voorzien. En niemand treurde er dan ook om. Natuurlijk niet! Laten we ons in hemelsnaam houden aan het bereikbare, aan het nuttige - hoe nutteloos dat ook is, als het er werkelijk op aan komt. Tot er weer zo'n 4 havo komt...

Of: tot er weer zo'n groep collega's opdoemt, die zélf gemotiveerd is, en niet zit te wachten op het wonder dat leerlingen *uit zichzelf* bevolgen worden door wat ons in de eerste plaats zou

moeten interesseren?

Ik schrijf deze regels natuurlijk niet om u te amuseren, ik heb andere zaken aan mijn hoofd. Ik kan wel ongeveer navoelen, wat er in Dick van Geest omgaat, nu hij zich praktisch geen raad weet met de respons die hij kreeg op zijn tweede poging om iets los te slaan uit ons college - waar van Oyen zo'n mooie naam voor vond! - .

Ik heb zelf ook niks laten horen, wees gerust, maar met een paradox: *ik* ben Goddank atheïst! Als het *I.B.* uitkomt, is er altijd wel iemand bereid te roepen: 'Daar hebben we lang op gewacht!' Ja, het *I.B.* functioneert allermiserabelst. Wat blijft er over van de op de vergadering geopperde ideeën? Een velletje notulen, rijp voor de prullemand. Berg ze in een la, Frans, voor over 7 jaar. Als het *I.B.* weer toe is aan een stuk als dit.

CN

NOOT

1. Zie [dit artikel](#) uit de vierde jaargang. 🌱

Naar Istanboel - door Hans Learbuch

Théodore de Saint-Juste Milieu

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, 9e jaargang, [nr. 10], [mei 1978]

SJ - Je wilt nog iets zeggen?

LB - Ja, voordat jij verder vraagt. Ik heb het net over die autowegen gehad, die zo smal waren, dat er geen plaats voor ons was. We hebben nogal op dat ellendige autoverkeer gekankerd. Hoewel we best inzagen, dat we op die wegen niet thuis hoorden. Als fietsers pasten we totaal niet in dat verkeersbeeld. Maar het kon nog erger. En dan bedoel ik een voorval, of eigenlijk een reeks voorvallen, die ik bij mezelf steeds 'de Hel' noem.

SJ - De hel?

LB - Ja, het gaat over de tunnels in Macedonië. De weg, zo ongeveer vanaf Dubrovnik, over Skopje tot dicht bij Griekenland, leidde vaak door prachtige rotsgebergten. Het waren beboste kloven en canyons waar we doorheen reden, vaak langs rivieren of beken. Reden we langs water, dan loerden we net zolang tot we wisten of we stroomopwaarts of afwaarts reden. Dat betekende klimmen naar de waterscheiding, of dalen.

Soms leek het wel of we door een landschap van Karl May reden. Die was enorm suggestief in zijn beschrijvingen. Ik heb sinds mijn twaalfde jaar niets meer van hem gelezen, maar werd steeds herinnerd aan zijn boeken: *Naar het land der Skipetaren* en *In de schuilhoeken van de Balkan*. En niet alleen deze keer. Toen ik voor het eerst in Marokko terecht kwam, moest ik ook aan de *Volksschriftsteller* denken. En aan fürst Pückler. Die ging rond 1830 op reis, speciaal om landschappen te zien. Die beschrijft hij dan ook subliem en heel modern, Turkije onder andere. Het landschap was trouwens een specialiteit van de romantici, eigenlijk van de hele 19e eeuw. Dat wist je natuurlijk. Goethe heeft er zich, natuurlijk, mee bezig gehouden. Hij was een goed tekenaar en in zijn *Italienische Reise*. Runge, je weet wel de schilder die ook met Goethe correspondeerde, plaatste die gevoelens onder 1 formule: 'Es drängt sich alles zur Landschaft'.

Maar hoe dan ook, ons 'drängte es' meer naar Istanboel. Voorlopig zaten we in de buurt van het hermetisch afgesloten land der Skipetaren, in ravijnen die zó smal waren, dat de weg in de rotswand was uitgehouwen. En waar ook dat niet meer ging, leidde de weg door tunnels. In mijn herinnering hebben we er tientallen gehad, de meeste kort, sommige heel lang.

Het gebeurde een keer dat we een tunnel binnenreden en dat we bij de uitgang op een kudde koeien stuitten. Die stonden daar, een stuk of twintig, in het halfdonker op de andere weghelft. Waarom deden ze dat? Zochten ze verkoeling tegen de hitte? Kan zijn.

Buiten de tunnel maakte de weg een bocht. Er kwam net een auto aan. We zeggen tegen elkaar, Jongens, kijken wat er gebeurt. Die knalt erop. Wel waarschuwd we de bestuurder, door te zwaaien dat hij langzaam moest rijden, wachtend op gierende banden, een bons, glasgerinkel, geloei. Maar er gebeurde niets, de chauffeur had ons begrepen. Er waren tunnels van meer dan een kilometer lang. Van zo'n tunnel kon je de ingang noch de uitgang zien, als je er een endje in zat. Verlichting was er niet. Het was angstwekkend. Ik raakte het eerste het spoor kwijt. Rijden in een ruimte waar ik niets zag, maakte me zweverig; dat werd gevolgd door een licht gevoel van paniek, alsof je wakker schrikt en om je heentast om te voelen waar je bent. De paniek werd nog groter als er auto's uit het donker tegemoet kwamen. Als wild dat op het licht van de jager afkomt, zo reed ik op hun schijnwerpers af. Dan zag ik ze uitwijken

en afremmen. Het was Willem die me van mijn dwaalwegen terugbracht, door me - hand op mijn rug - naar de uitgang te loodsen. Maar ik was niet de enige die in het duister verdwaalde. Een ander kwam met de tunnelwand in aanraking, krijsend schuurde zijn pedaal er langs. Er werd toen besloten om voortaan te voet te gaan, als we bij het binnenrijden van de tunnel de uitgang niet konden zien.

Die noodzaak kwam spoedig. Een informatiebord voor de ingang van de tunnel kondigt aan dat hij meer dan 1 km lang is. We stappen af, binden de armlampen om de linkerarm, behalve de laatste, die het ding los in de hand houdt - als zwaailicht. De tunnel hangt vol lampen, geen een functioneert. Er zit een kromming in, de uitgang is dus niet te zien. Aan de zijde waar we lopen ligt een diepe afwateringsgoot, die is afgedekt met tegels. Maar veel tegels zijn verzakt, kapot gereden, verdwenen. Op veel plaatsen ligt bijeen gevoegd gruis, stenen uit de rotswand. Ik loop voorop. Na een poosje is het daglicht achter ons verdwenen en is het stikdonker. De armlamp geeft maar weinig licht, vóór wit, achter rood. Hij is ook meer om gezien te worden, dan als schijnwerper. Toch kan ik wel zo'n beetje onderscheiden waar ik terecht kom. Ik waarschuw de anderen als het voorwiel van mijn fiets in een gat zakt, als ik zelf blijf haken, of wegzak tussen de schots en scheef liggende tegels, of als ik van het kippepaadje af moet, de rijbaan op.

'Pas op, gat!'

'Denk aan je enkels!'

'Pas op!'

Door de obstakels schieten we maar langzaam op, soms geholpen - bijgeschenen - door het licht van achteropkomende auto's. Die waarschuwt de achterste man door met zijn zwaailicht te zwaaien. Van de tegenovergestelde kant komt een file aan. Een paar enorme vrachtauto's met een tros ander kleinverkeer erachter. Het zijn veritable monsters, die met gloeiende ogen, grommend en brullend door het donker kruipen. De tunnelwanden weerkaatsen [en] versterken het lawaai, zodat we in één compleet tumult voortgaan. Het geraas is zo oorverdovend, dat ik mijn aanwijzingen alleen nog maar schreeuwend over kan brengen. De verkeersstroom houdt aan, we strompelen en struikelen voort over het gehavende paadje. Een hoop stenen verspert de voortgang, we moeten de rijbaan op en ijlings er weer van af, er komt verkeer aan achter ons. We maken ons klein tegen de rotswand. Weer verder. Het lijkt wel alsof de hele tocht door het donker vergezeld gaat van een chaos van kabaal, echo's en geschreeuw.

Eindelijk dan, heel flauw verschijnt er een grijze schemering op de rechtertunnelwand. Ik heb het nog maar net waargenomen, of er flitst iets langs me heen en verdwijnt in het donker. Een fantoom? Nee, het was de laatste man. Hij had de lichtstreep ook gezien, en was opgestapt.

Als een razende fietst hij op de uitgang aan, om voor de achterop komende auto's buiten te zijn. Ik blijf lopen totdat de opening en buiten te zien zijn, stap dan op, als laatste.

In de stralende zon staan de anderen op me te wachten. We moeten even bijkomen (slok water). Achter ons dreunt het lawaai. Zegt Har, zachtjes, maar toch teatraal: 'Dit was de *hel!*'

SJ - Als het de echte hel was geweest, dan was je er nooit meer uitgekomen. Ik beschouw je tocht door die tunnel meer als een vagevuur.

LB - Nou nee, wij waren al voldoende gelouterd op Onze Tocht naar het hemelse Istanboel. Dat Doel lag trouwens al in een nabij verschieft. Verder was er geen sprake van zondenschuld, noodzakelijk immers voor het vagevuur. Nee, ik zou dan liever willen spreken van een - niet geheel van beproevingen vrij zijnde - tocht door het voorgeborchte. Ja?

SJ - Laatste vraag. Die weet je zeker al?

LB - Ik vermoed van wel.

SJ - Je hebt deze reis barbaars genoemd. Op mij komt hij over als monomaan geploeter. Je loopt allerlei risico's. Het nut of de zin ervan heb je niet kunnen verklaren. Is dan een dergelijke onderneming wel voor herhaling vatbaar? Zou je 't ooit nog eens opnieuw doen? Weer zoiets?

LB - Komende zomer niet. Ik ga wel fietsen en een nieuwe ploeg samenstellen. Maar het jaar daarna wil ik een tocht maken, die vergelijkbaar is met deze of vermoedelijk nog iets zwaarder.

Naar het Zuiden. Door Frankrijk en Spanje naar Marokko, over de Atlas heen. Tot aan de rand van de Sahara!

SJ - Veel succes!

Een krabbel...

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, 9e jaargang, [nr. 11], [juni 1978]

Dit nummer is waarschijnlijk het laatste van dit schooljaar. Helemaal precies valt dat niet uit te zoeken, want er komt nog een fractiefeest, naar ik uit betrouwbare bron vernomen heb: De Leede heeft zelfs heel concrete plannen voor een show, op die avond. Maar omdat alles nog zo onzeker is, heb ik maar besloten deze aflevering van het geel onder de ster van het afscheid te plaatsen. Daartoe heb ik nog heel wat collega's weten te bewegen - (*motiveren* heet dat tegenwoordig; een motief heette vroeger 'drangreden' - dus u kunt zich mijn overtuigingskracht voorstellen). De bijdragen - er zijn er ook van leerlingen bij - vindt u in de gelegenheidsrubriek *Doodleuk*, verlucht door Pieter.

Over medewerking van de collega's heb ik eindelijk es niet te klagen: zo bereikte mij via Bas Königslöw een bijdrage van Thio Liem, over de WK voetballen Nota Bene, en van Jap Tjong, bevattende haar inzichten op het stuk van de rekenmachientjes, die binnenkort op de examens mogen worden gebruikt. Er zit geen woord Frans bij, zodat er op het taalgebruik wel enige kritiek denkbaar is...

In ieder geval met deze bijdragen toch de rubriek *Kantwit* uit haar graf herrezen! Daarin tegen - om met Gerard van Schie te spreken - is Laika 1 erin afgedwaald. Ik memoreer dit lieve beest in de woorden van Tollens, de grote Rijswijker, die niet altijd op juiste waarde wordt geschat.

Wanneer ik de prijs had uitgelooft voor de collega die de meeste bijdragen aan het *I.B.* geleverd heeft, moet ik Hans Learbuch noemen, die in vrijwel ieder nummer present was. Van Oyen heeft dan een eervolle tweede plaats. Je zou haast zeggen: als de school al van de anderen is, dan is het *I.B.* van hem, want geen aktualiteit passeert, of hij is er bij, en dat hoort ook zo. Op zijn laatste ontboezeming geeft Paul Rijnbeek in dit *I.B.* antwoord. Wie weet wordt volgend jaar de discussie voortgezet! Zodat bla bla wel degelijk zin en inhoud heeft. Maar had ik de prijs uitgelooft voor de rijkste stilistische bijdragen, dan kunnen we toch niet om buiten Cor Wester, wiens dichtader ook dit keer geopend werd, wat in ieder geval aardiger is dan het dichtgooien van een open ader. *Zeker is zeker* heeft zijn gedicht, en dat lijkt me een mooie filosofie om er het schooljaar mee uit te gaan.

CN

NOOT

1. Laika, eind jaren zestig voor twintig gulden uit het asiel in het gezin terechtgekomen, volgde Cornets de Groot na diens scheiding in 1974 naar zijn nieuwe woning in Rijswijk en later Leiden. Het beest was vernoemd naar de hond die in 1957 in de Spoetnik II in een baan rond de aarde werd gebracht (en het niet overleefde). Cornets de Groot's tweede essaybundel [De open ruimte](#) (1967), die in het teken staat van de 'kosmische metafoor', is voorzien van de opdracht 'in memoriam laika-maira'. ▲

Voor mijn hond

R.A. Cornets de Groot

Lodewijk Makeblijde College

Informatief Bulletin, 9e jaargang, [nr. 11], [mei 1978]

Voor mijn hond 1

*Laika is dood. Een traan ontsprong mijne oogen,
toen hij de zijne sloot;
ik schaam mij niet: ik ben bewogen:
Laika is dood.*

*Hij hing me aan 't lijf; hij kleefde me aan de kleeren,
hij kwispelde aan mijn zij';
nog stervend sloeg hij menig keeren
het brekend oog op mij.*

*Hoe dikwijls lag hij naast mij op de zoden
Aan gindschen eik, als ik, de stad
in 't vreedzaam avontuur ontvloten,
te peinzen en te mijmren zat!*

*'k Wil aan dien eik voor hem een grafsterp stichten:
hij heeft die eer verdiend.
Beschijnt hem minzaam, hemellichten!
Hij was mijn trouwste vriend.*

H. Tollens, Cz.

NOOT

1. Uit de *Liedjes van Matthias Claudius*, 1856. In het oorspronkelijke gedicht heet de hond Alard. 🌱